

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут бізнесу, менеджменту та маркетингу

Кафедра обліку і аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи магістра

на тему:

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
(НА МАТЕРІАЛАХ ПІ «ЦЕНТР ВИСОКИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»)

Виконав: студент групи ОА-61м
спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Мокрий Олександр Вікторович

Керівник Колінько Н.І.

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

м. Львів - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра _____ обліку і аудиту
Освітній ступінь _____ магістр
Спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

_____ д.е.н., проф. Гарасим П.М.

« 08 » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ Мокрий Олександр Вікторович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Організація обліку та аналіз фінансових результатів (на матеріалах ПП «Центр високих інформаційних технологій»)

керівник роботи _____ Колінько Наталія Іванівна, к.е.н., доц. _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом вищого навчального закладу від 18.10.2024 р. №С-829

2. Термін подання студентом роботи 18.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, фінансова та статистична звітність підприємства, спеціальна та періодична література

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Аналіз теоретичних аспектів обліку та оцінки фінансових результатів підприємства

2. Оцінка економічної діяльності підприємства та аналіз обліку його фінансових результатів.

3. Дослідження фінансових показників діяльності

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

Економічна роль прибутку в умовах ринку. Чинники, які визначають фінансовий результат. Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів (рахунок 79). Динаміка доходів підприємства Динаміка витрат підприємства Динаміка рентабельності підприємства

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 01.11.2024 р.

Керівник роботи

(підпис)

Коліченко Н.І.

(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Проміжки
1	Вступ	02.11.24- 04.11.24	виконано
2	Аналіз теоретичних аспектів обліку та оцінки фінансових результатів підприємства	05.11.24.- 15.11.24	виконано
3	Оцінка економічної діяльності підприємства та аналіз обліку його фінансових результатів.	16.11.24- 28.11.24	виконано
4	Дослідження фінансових показників діяльності	29.11.24- 10.12.24	виконано
5	Висновки	11.12.24.- 17.12.24	виконано

Студент

(підпис)

Молчанів С.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Коліченко Н.І.

(прізвище та ініціали)

Анотація

В дипломній роботі проведена економічна характеристика діяльності підприємства, аналіз стану та організації обліку фінансових результатів, проаналізований фінансовий стан ПП «Центр високих інформаційних технологій».

Аналіз проведений з використанням даних фінансових та статистичних звітів 2021-2023 років.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ПП «Центр високих інформаційних технологій»..

Предмет дослідження – облік і аналіз фінансових результатів ПП «Центр високих інформаційних технологій».

Мета дослідження – розроблення пропозицій з підвищення ефективності обліково-звітного процесу на підприємстві та удосконалення обліку і аналізу фінансових результатів.

Джерелами інформації для дослідження є відомості бухгалтерської і оперативної звітності, реєстри синтетичного й аналітичного обліку, фінансова звітність, які веде підприємство.

Abstract

The thesis provides an economic characteristic of the enterprise's activities, an analysis of the state and organization of accounting for financial results, and an analysis of the financial condition of the PE "Center for High Information Technologies".

The analysis was conducted using data from financial and statistical reports for 2021-2023.

The object of the study is the financial and economic activities of the PE "Center for High Information Technologies"..

The subject of the study is accounting and analysis of the financial results of the PE "Center for High Information Technologies"..

The purpose of the study is to develop proposals to increase the efficiency of the accounting and reporting process at the enterprise and improve the accounting and analysis of financial results.

The sources of information for the study are accounting and operational reporting information, synthetic and analytical accounting registers, and financial reporting maintained by the enterprise.

ВСТУП

Ефективність роботи підприємства та його економічний результат оцінюються через прибуток, який формується на основі двох ключових складових: доходу та витрат. До доходу належить, зокрема, дохід від реалізації продукції, а витрати включають собівартість цієї реалізації. Саме ці фактори визначають кінцевий позитивний фінансовий результат діяльності підприємства, що є основним показником його ефективності.

У сучасних економічних умовах питання бухгалтерського обліку та економічного аналізу фінансових результатів діяльності організації є надзвичайно важливими для забезпечення ефективного управління та сталого розвитку підприємства. Бухгалтерський облік надає базові дані, які дозволяють точно визначити показники прибутковості, рентабельності та інших фінансових результатів діяльності. Завдяки цим даним керівництво організації може отримати об'єктивну картину про фінансовий стан підприємства, що є необхідним для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Окрім того, через бухгалтерський облік та економічний аналіз можна виявити потенційні резерви для підвищення ефективності виробничих процесів, оптимізації витрат і підвищення доходів. Таким чином, лише через правильно організований бухгалтерський облік можна здійснювати ефективний контроль за фінансовими результатами та приймати стратегічно виважені рішення, що впливають на подальший розвиток підприємства.

Проблеми бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів підприємства, а також питання достовірності відображення цих результатів у фінансовій звітності є важливими аспектами економічної науки, що досліджуються в рамках різноманітних наукових праць. Ці питання набувають особливої актуальності в умовах швидких змін у фінансовому середовищі та необхідності забезпечення прозорості й ефективності управління підприємствами. Багато важливих теоретичних і практичних аспектів даної проблематики були розглянуті в роботах провідних вчених, таких як Андросова

О. Ф., Білик М. Д., Бутицець Ф.Ф., Гончар Л. А., Дікань Л. В., Калюга Є.В., Ковбич Т. М., Лебедзевич Я.В., Мазур В. П., Назаренко Т. П., Олійник О.В., Патарідзе-Вишинська М. В., Прохар Н. В., Сіренко Н. М., Шигун М.М., Шулепова С.М. та інших. Їхні дослідження сприяли розвитку теорії та методології бухгалтерського обліку, удосконаленню процедур аудиту та аналізу фінансових результатів, а також забезпеченню підвищення достовірності та прозорості фінансової звітності. Зокрема, ці праці дозволили глибше зрозуміти взаємозв'язок між фінансовими показниками та їх вплив на прийняття управлінських рішень на різних рівнях організації.

Метою роботи є дослідження та вдосконалення теоретичних, практичних і облікових аспектів обліку, аналізу фінансових результатів діяльності підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності обліку та контролю фінансових результатів, а також оптимізація процесів аналізу для забезпечення більш точного відображення фінансової інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес організаційного та методичного забезпечення обліку, аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, що включає в себе як теоретичні основи, так і практичні аспекти впровадження цих процесів на підприємствах.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад і науково-практичних підходів до обліку, аналізу фінансових результатів, зокрема на прикладі діяльності ПП «Центр високих інформаційних технологій». Розглядаються методи і інструменти, що використовуються для ефективного управління фінансовими результатами, а також аналізуються проблеми та перспективи їх удосконалення в рамках підприємства.

Методи дослідження в роботі включають такі підходи: теоретичне узагальнення та групування, які застосовуються для створення класифікації видів діяльності підприємства; спостереження та порівняння, що дають змогу детально аналізувати структуру та динаміку активів і пасивів балансу ПП «Центр високих інформаційних технологій». Для оцінки стану обліку та аналізу

діяльності підприємства використовуються порівняльний та системний аналіз. Додатково в роботі застосовуються такі методи, як історико-хронологічний аналіз для вивчення розвитку подій у часі, морфологічний аналіз для дослідження складових фінансової діяльності, а також логічне узагальнення, що дозволяє зробити висновки на основі зібраних даних.

Методи систематизації і наукової абстракції допомагають структурувати інформацію та виділити основні аспекти дослідження. Для глибшого розуміння фінансових процесів використовуються методи системного аналізу, аналізу динамічних рядів та статистичного аналізу для вивчення змін у фінансових показниках, а також логічний аналіз для обґрунтування висновків на основі отриманих результатів. Крім того, метод структурного аналізу застосовується для детального вивчення взаємозв'язків між різними елементами фінансової звітності та діяльності підприємства. Ці методи дозволяють забезпечити комплексний підхід до вивчення фінансових результатів підприємства і процесів обліку, аналізу та внутрішнього контролю.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічне тлумачення фінансових результатів та їх визнання та оцінка

Прибутковість підприємства, яка залежить від його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, відіграє визначальну роль у формуванні структури та обсягів виробництва, розробці стратегій зниження витрат, плануванні кредитної політики, реалізації інвестиційних проєктів, управлінні фінансовими активами та розробці маркетингових підходів.

Фахівці з економіки у всьому світі постійно досліджують природу прибутків і збитків підприємств. Однак різноманітність теоретичних підходів ускладнює формування єдиного визначення сутності, видів та внутрішньої структури фінансових результатів (рис 1.1.).

Рис.1.1. Тракткування сутності поняття «фінансовий результат»

Підсумовуючи наукові напрацювання економістів щодо тлумачення цього поняття, можна запропонувати таке визначення: фінансові результати —

це показник, виражений у грошовій формі, який відображає ефективність господарської діяльності підприємства через співвідношення отриманих доходів та витрат, понесених для їх досягнення, і представлений у вигляді прибутку або збитку.

Необхідно зазначити, що в законодавчих і нормативно-правових актах України термін «фінансові результати» не отримав детального визначення. Замість цього, у цих актах прописані лише основні поняття, такі як «доходи», «витрати», «прибуток» і «збиток».

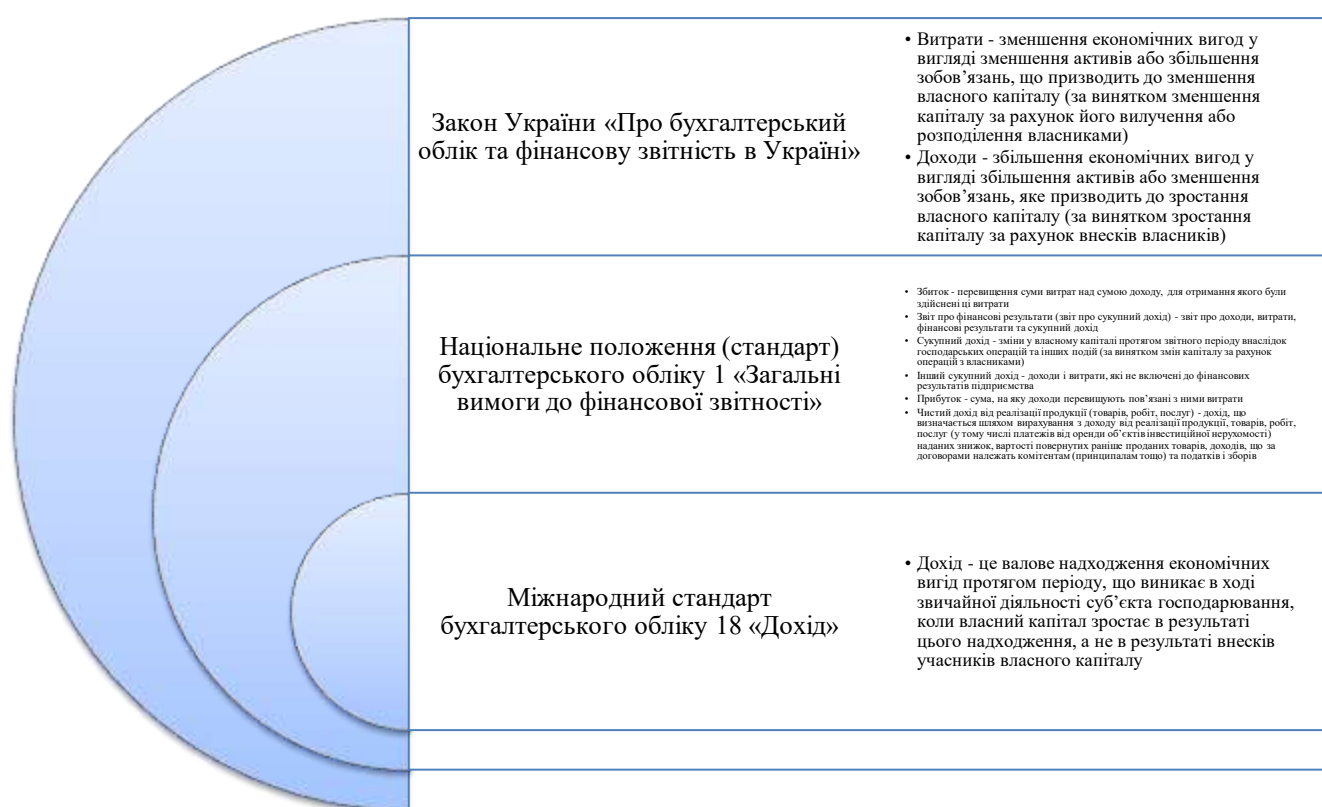

Рис.1.2. Характеристика елементів фінансового результату підприємства згідно з законодавчими та нормативно-правовими актами України

Для точного визначення фінансового результату необхідно виконувати вимоги щодо визнання доходів і витрат, встановлені П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати». Умови їх визнання наведено на рисунку 1.3.

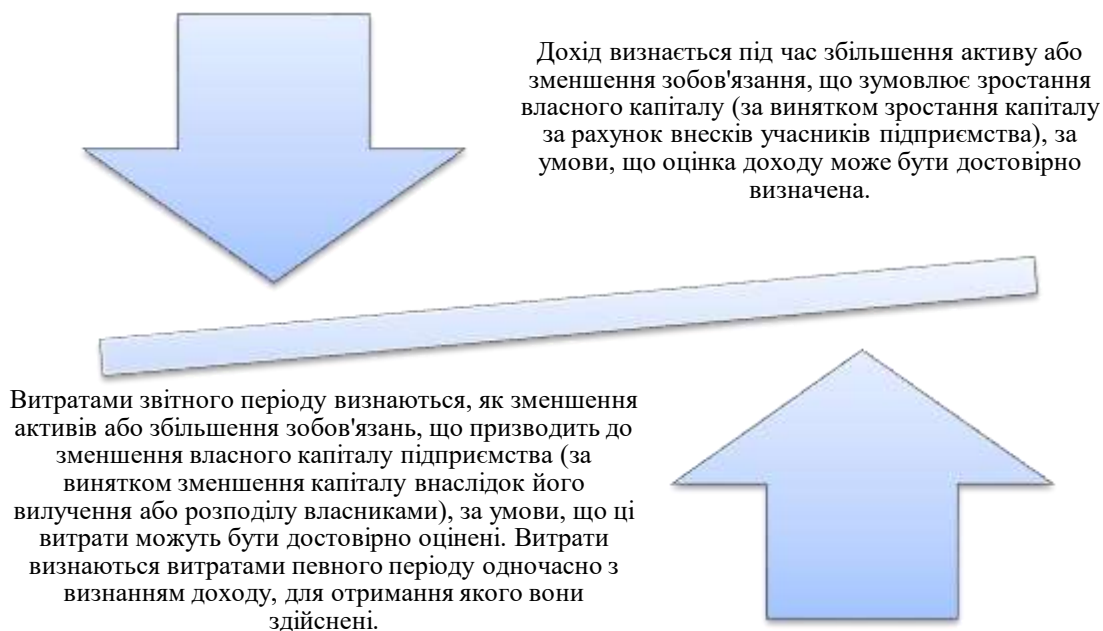

Рис.1.3. Критерії визнання доходів і витрат

Доходами не вважаються такі надходження від інших осіб:

- податок на додану вартість, акцизи, інші податки та обов'язкові платежі, що підлягають перерахуванню до державного чи позабюджетного фонду;
- кошти, отримані за договорами комісії, агентськими або подібними угодами, призначені для комітента, принципала тощо;
- авансові платежі, внесені в рахунок оплати праці, товарів, робіт або послуг;
- завдатки, передбачені договором як застава або для погашення позики;
- надходження, що підлягають передачі іншим особам;
- доходи від первинного випуску цінних паперів.

Важливу роль в організації системи економічної безпеки відіграє правильна класифікація прибутків і збитків, яка визначається за такими критеріями:

1. За видами діяльності:

- Основна операційна діяльність – це ключова діяльність підприємства, яка відповідає його цільовому призначенню. Вона забезпечує отримання

доходу від виробництва та продажу продукції, реалізації товарів, виконання робіт або надання послуг.

- Інша операційна діяльність – включає процеси, які не належать до основної мети створення підприємства, але виникають у ході його господарської діяльності.

- Фінансова діяльність – охоплює операції, пов'язані із залученням і використанням фінансових ресурсів. Це, зокрема, отримання дивідендів, нарахування відсотків за користування кредитами і позиками, отримання доходів від фінансових інструментів. Діяльність впливає на зміну складу власного та залученого капіталу.

- Інвестиційна діяльність – стосується операцій із вкладення коштів у капітал інших підприємств, таких як дочірні або асоційовані компанії, а також спільної діяльності для отримання додаткових економічних вигод.

2. За джерелами формування:

- Прибуток від реалізації продукції – дохід, отриманий від продажу основної продукції, товарів, виконання робіт чи надання послуг, що відповідають ключовій меті створення підприємства. Цей вид прибутку є безпосередньо пов'язаним зі спеціалізацією підприємства в обраній галузі.

- Прибуток від інших видів реалізації – фінансовий результат, отриманий унаслідок проведення операцій, які не є частиною основної діяльності підприємства, але забезпечують додаткові доходи.

3. За складом елементів:

— Маржинальний прибуток — це різниця між доходом та змінними витратами, що дозволяє оцінити, яку частину постійних витрат покриває отримана виручка. Цей показник використовується для ефективного планування виробничої діяльності.

— Прибуток до оподаткування — це сума, отримана внаслідок коригування операційного прибутку на фінансові та інвестиційні доходи та витрати, що виникли в процесі господарської діяльності за звітний період.

— Чистий прибуток — це кінцевий фінансовий результат, що

залишається після сплати всіх податків, і який підприємство може використовувати для подальшого розподілу або використання.

4. За характером використання прибуток поділяється на:

— Розподілений прибуток — це частина чистого прибутку, яка була спрямована на виплату дивідендів акціонерам або інші розподіли серед власників підприємства. Вона вже не доступна для використання в операційній діяльності.

— Нерозподілений прибуток — це частина чистого прибутку, яка не була виплачена акціонерам, а залишається в компанії для подальшого інвестування або використання в майбутньому для розвитку.

5. За відповідністю плану прибуток поділяється на:

— Запланований прибуток — це прибуток, передбачений у фінансовому плані або бюджеті підприємства на певний період. Він визначається на основі прогнозів та цілей, встановлених на початку періоду.

— Фактичний прибуток — це реальний прибуток, отриманий підприємством внаслідок діяльності за певний період. Він порівнюється з запланованим прибутком для оцінки ефективності виконання плану.

— Перевищений прибуток — це прибуток, що перевищує заплановані показники, свідчить про надзвичайні досягнення або ефективне управління ресурсами підприємства.

6. З огляду на вплив інфляції:

— Номінальний прибуток — це сума, що визначається за даними облікових записів, без врахування інфляційних змін, і відображає фактичний прибуток, отриманий від ведення господарської діяльності.

— Реальний прибуток — це номінальний прибуток, який був коригований з урахуванням рівня інфляції для визначення його реальної вартості на момент обчислення.

Фінансовий результат підприємства відіграє критичну роль у його діяльності, оскільки істотно впливає на забезпечення економічної безпеки. Прибуток є базовою величиною для обчислення ряду показників, які оцінюють

ефективність роботи підприємства. Значення його впливу можна розкрити через основні функції прибутку (рис. 1.4.).

Рис. 1.4 Ключові функції фінансового результату (прибутку/збитку) діяльності

Оцінююча функція. Суть цієї функції полягає в тому, що прибуток виступає одним із найважливіших критеріїв оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Для її реалізації необхідно забезпечити складання точної, всебічної та об'єктивної інформації щодо здійснених операцій у звітний період. Окрім того, важливо проводити контрольні дії, які гарантують законність, доцільність і ефективність операцій, що стосуються отримання прибутку та його раціонального використання.

Стимулююча функція. Ця функція полягає в тому, що прибуток, отриманий від діяльності підприємства, служить потужним стимулом для працівників та керівництва до більш ефективної роботи. Це сприяє підвищенню продуктивності та загальної результативності діяльності підприємства, що, у свою чергу, дозволяє забезпечити стабільне отримання високого прибутку в

майбутньому. Це дає змогу нагородити працівників додатковою винагородою за їхні зусилля та вклад у досягнуті результати.

Розподільча функція. Ця функція передбачає, що прибуток служить джерелом для наповнення дохідної частини бюджетів різних рівнів через сплату податків та інших обов'язкових платежів.

Контролююча функція — прибуток допомагає контролювати та регулювати фінансовий стан підприємства, виявляючи проблемні аспекти в операційній діяльності та вказуючи на необхідність коригування стратегії чи фінансових потоків.

Інвестиційна функція — отриманий прибуток може бути використаний для реінвестування в розвиток підприємства, впровадження нових технологій, розширення виробництва або інші інвестиційні проекти, що сприяють подальшому росту компанії.

Забезпечувальна функція — прибуток забезпечує підприємству фінансову стабільність та спроможність виконувати зобов'язання перед кредиторами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами, що підтримує довгострокову життєздатність компанії.

Важливість прибутку для діяльності підприємства важко переоцінити, оскільки його розмір формується під впливом численних факторів, багато з яких не залежать від безпосередньої діяльності компанії. Ці чинники можна умовно класифікувати на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні чинники, що визначають розмір прибутку, включають фактори, на які підприємство не може безпосередньо впливати чи передбачати їх виникнення. Коли такі фактори проявляються, підприємство повинно оперативно реагувати, застосовувати заходи для мінімізації можливих збитків і максимально використовувати наявні ресурси для покращення ситуації. Ці чинники можна умовно розподілити на:

1. **Загальноекономічні.** Це чинники, що впливають на всю господарську діяльність і не піддаються контролю з боку підприємства. Вони вимагають лише адаптації до змін, які відбуваються в економічному середовищі. До таких

факторів належать: політична ситуація в країні, зміни в законодавчих актах, що регулюють підприємницьку діяльність; зовнішньоекономічна ситуація; зміни в податкових ставках та інші подібні аспекти.

2. Специфічно-галузеві. Ці чинники, на відміну від загальноекономічних, мають вплив лише на діяльність підприємств, що працюють в межах конкретної галузі, до якої відноситься досліджуване підприємство. Серед таких факторів можна виділити:

— коливання цін на сировину та матеріали, що безпосередньо впливають на витрати виробництва;

— ефективність транспортної інфраструктури, що є особливо важливою для підприємств з кількома виробничими підрозділами, розташованими в різних регіонах;

— рівень конкуренції в галузі та кількість суперників, що може значно вплинути на ринкову позицію підприємства;

— природно-кліматичні умови, які мають вирішальне значення для підприємств, що займаються сільськогосподарським виробництвом;

— зміни кон'юнктури ринку, що можуть впливати на попит та пропозицію товарів і послуг у конкретній галузі;

— рівень інфляції та її вплив на витрати підприємства та ціноутворення.

Внутрішні чинники, що визначають фінансовий результат, доцільно поділити на:

Невиробничі. Ці чинники охоплюють всі операції та процеси, пов'язані з постачальницько-збутовою діяльністю, такими як закупівля сировини, матеріалів, організація продажу продукції та обслуговування клієнтів. Вони також включають маркетингові та логістичні заходи, які не є частиною безпосереднього виробничого процесу, але впливають на доходи, витрати та, відповідно, фінансовий результат підприємства.

2. Виробничі. Ці чинники виникають у процесі виробничої діяльності підприємства, і на них суб'єкти господарювання мають можливість впливати шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Вони безпосередньо

пов'язані з організацією і управлінням виробничим процесом. Умовно ці чинники можна поділити на такі категорії:

— Матеріальні — ці чинники охоплюють забезпечення виробництва необхідними ресурсами, такими як сировина, матеріали та компоненти. Важливим аспектом є організація стабільних і безперебійних поставок цих ресурсів у виробничі підрозділи, що дозволяє уникнути простоїв і забезпечити безперервність виробничого процесу. Це вимагає належної логістики, контролю за якістю постачання та ефективного використання матеріальних ресурсів.

— Технічні — ця складова передбачає наявність і оновлення технічних засобів виробництва, таких як обладнання, машини, прилади, що є основними засобами підприємства. Оновлення технічних ресурсів необхідне для підтримки та збільшення виробничих потужностей, скорочення тривалості виробничого процесу і, як результат, зменшення витрат на виготовлення продукції та надання послуг, що допомагає скоротити загальні витрати підприємства.

— Технологічні — для забезпечення стабільного виробничого процесу важливо правильно розробити виробничу програму. Цей процес включає врахування всіх факторів, таких як наявні виробничі потужності, технологічні можливості підприємства та цілі, встановлені керівництвом. Якщо програма складається грамотно і враховує всі необхідні аспекти, то це дозволяє отримати максимальний ефект від використання ресурсів і досягти високої ефективності виробничої діяльності.

— Кадрові — працівники підприємства є ключовим ресурсом, від якого залежить успіх всього виробничого процесу. Тому важливим є не лише підбір кваліфікованих спеціалістів, а й їх постійний розвиток. Всі працівники повинні мати відповідний рівень професійної підготовки, володіти необхідними знаннями, навичками та досвідом для ефективного виконання своїх завдань. Крім того, важливо створювати сприятливі умови для їх мотивації та розвитку, що в результаті сприяє підвищенню продуктивності та якості роботи.

— Виробництво — цей чинник об'єднує всі інші внутрішні складові діяльності підприємства, такі як кадри, технології, технічне оснащення, та

організацію виробничих процесів. Від ефективного управління цими аспектами залежить здатність підприємства виробляти продукцію високої якості. Саме через цей комплексний підхід до виробництва компанія може задовольнити потреби своїх клієнтів і забезпечити стабільну реалізацію товарів чи послуг на ринку, що безпосередньо впливає на фінансовий результат.

1.2 Нормативно-правова основа обліку та аналізу фінансових результатів

Інформація про фінансові результати забезпечується через нормативно-правові акти бухгалтерського обліку різних рівнів, що мають різний юридичний статус. Вони визначають п'ять рівнів контролю за обліком фінансових результатів, як показано на рис. 1.5. Це означає, що держава контролює лише певні аспекти обліку в межах значно більшої сфери, надаючи підприємцям свободу вибору найбільш оптимального варіанту з урахуванням особливостей організації бізнесу для досягнення своїх цілей.

Рис.1.5. Рівні правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Оскільки бухгалтерський облік є базою для інформаційного забезпечення, він є ключовою функцією управління та важливим інструментом у вирішенні економічних проблем.

Завдання бухгалтерського обліку підприємства полягає в забезпеченні контролю за зменшенням загальних витрат. Для цього створена обґрунтована система обліку витрат, що реалізується в рамках плану реформування бухгалтерського обліку згідно з міжнародними стандартами.

Облік фінансових результатів здійснюється згідно з нормативними документами та законами, переліченими в таблиці 1.2.

Основним актом, що регулює бухгалтерський облік в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон є обов'язковим для всіх підприємств, які зобов'язані вести облік і подавати фінансову звітність. Він також визначає перелік підприємств, які повинні звітувати згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Це сприяє підвищенню прозорості інформації та формує основи для визнання доходів і витрат, а також для оцінки активів і зобов'язань.

При підготовці фінансової звітності та обліку фінансових результатів ключовим документом є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що визначає правила щодо структури та змісту Звіту про фінансові результати.

Для визначення фінансового результату необхідно мати точні дані про доходи та витрати, які регулюються стандартами П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати». Ці документи визначають правила визнання, оцінки та класифікації доходів і витрат, а також надають відповідну інформацію для відображення у фінансовій звітності.

Для визначення фінансового результату необхідно мати точні дані про доходи та витрати, які регулюються стандартами П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати». Ці документи визначають правила визнання, оцінки та класифікації доходів і витрат, а також надають відповідну інформацію для відображення у фінансовій звітності.

Таблиця 1.2

Нормативно-правові акти, що визначають облік фінансових результатів

Податковий кодекс України	<ul style="list-style-type: none"> Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків та зборів, зокрема визначає перелік податків і зборів, та порядок їх адміністрування.
Цивільний кодекс України	<ul style="list-style-type: none"> Забезпечення регулювання майнових відносин діяльності підприємств, організацій.
Господарський кодекс України	<ul style="list-style-type: none"> Для обліку, контролю та аудиту операцій господарської діяльності організації
ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	<ul style="list-style-type: none"> Визначає правові засади регулювання, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, а також висвітлено заходи застосування подвійного запису
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	<ul style="list-style-type: none"> Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми положення застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»	<ul style="list-style-type: none"> Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»	<ul style="list-style-type: none"> Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід»	<ul style="list-style-type: none"> Регулює порядок обліку доходів, що виникають тільки в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	<ul style="list-style-type: none"> Визначає застосування підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень плану рахунків для відображення операцій з доходами
Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення матеріальних цінностей	<ul style="list-style-type: none"> Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.
Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій	<ul style="list-style-type: none"> Визначає особливості застосування підприємствами, організаціями, установами та іншими юридичними особами незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності плану рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій підприємств, установ та організацій, в тому числі для проведення операцій з формування доходів

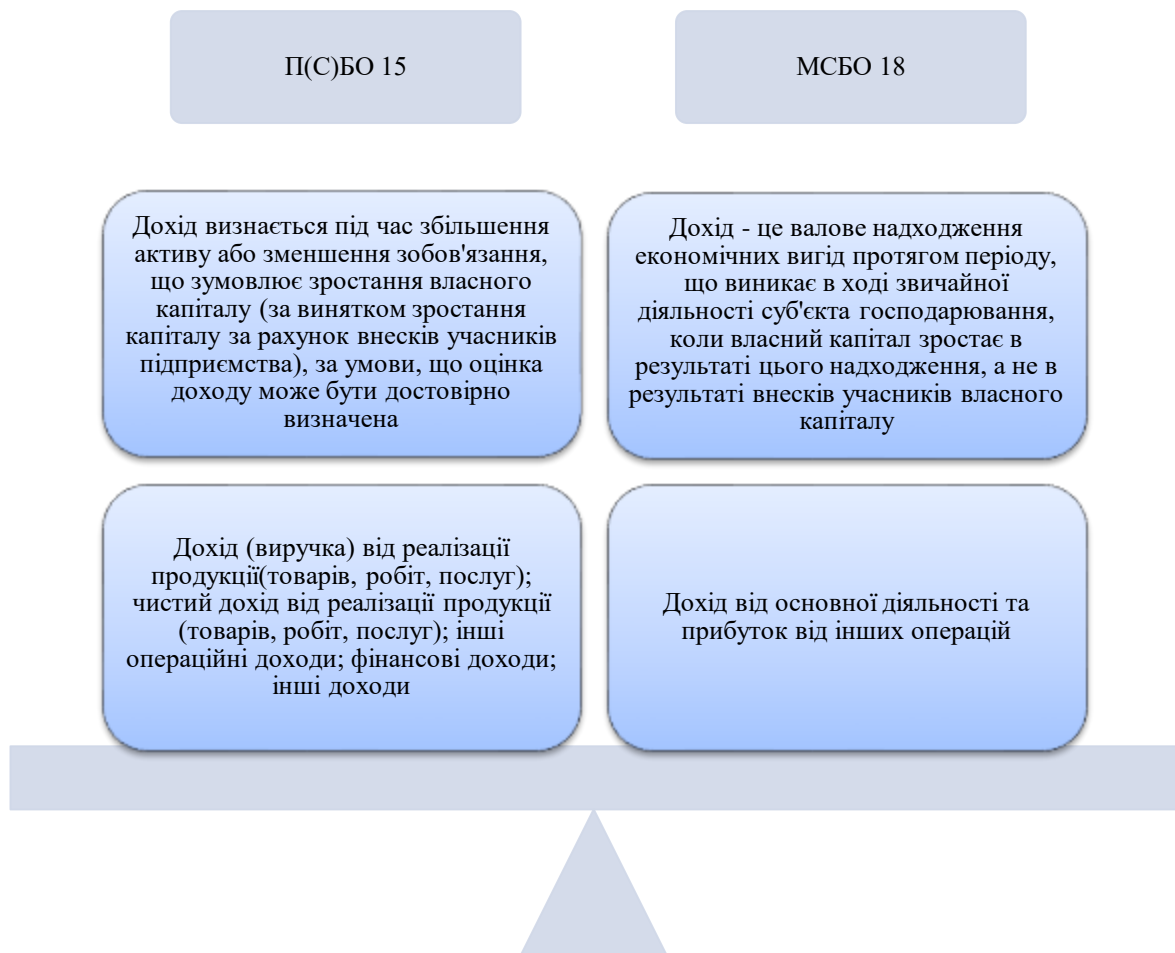

Рис.1.6. Зіставлення П(С)БО та М(С)БО «Доходи»

Основним інструментом для застосування принципів обліку є План рахунків бухгалтерського обліку, який забезпечує узгодженість у відображенні господарських операцій, збиранні облікової інформації, що необхідна для розрахунку фінансового результату, складання фінансових звітів і проведення економічного аналізу.

Інструкція з використання Плану рахунків бухгалтерського обліку служить для того, щоб зрозуміти, чому потрібні ті чи інші рахунки, які операції на них здійснюються та як рахунки взаємодіють між собою. У цьому документі детально описуються всі рахунки і субрахунки, їх структура, призначення та методика обліку типових господарських операцій.

В результаті, бухгалтерський облік фінансових результатів в Україні регулюється комплексом законів, постанов і П(С)БО, однак існують певні неузгодженості, які слід усунути для забезпечення достовірності облікових

даних.

Висновки до розділу 1

1. **Тлумачення фінансових результатів** є важливим аспектом, що відображає ефективність діяльності підприємства через співвідношення доходів і витрат. У теоретичному контексті визначено, що фінансові результати можуть бути виражені у вигляді прибутку або збитку, при цьому їх оцінка залежить від умов визнання доходів і витрат, визначених в національних стандартах бухгалтерського обліку.

2. **Класифікація фінансових результатів** дозволяє розглядати їх за різними критеріями, такими як вид діяльності, джерела формування, склад елементів та вплив на інфляцію. Це дає змогу детальніше оцінити ефективність підприємства та визначити основні напрямки для управлінських рішень.

3. **Функції фінансових результатів** — оцінююча, стимулююча, розподільча, контролююча, інвестиційна та забезпечувальна — є ключовими для аналізу та розвитку підприємства, сприяючи його фінансовій стабільності і зростанню.

4. **Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів** на фінансові результати підприємства є суттєвим. Зовнішні чинники, такі як економічна ситуація та зміни в законодавстві, можуть впливати на діяльність підприємства, в той час як внутрішні чинники, такі як ефективність виробництва і кадрове забезпечення, безпосередньо визначають результати діяльності підприємства.

5. **Нормативно-правова база** обліку фінансових результатів в Україні ґрунтується на ряді законодавчих актів, що визначають основи бухгалтерського обліку та звітності. Зокрема, важливу роль відіграють П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати», які забезпечують точне визначення фінансових результатів для формування прозорої фінансової звітності.

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА АНАЛІЗ ОБЛІКУ ЙОГО ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.

2.1. Аналіз фінансового стану підприємства

Для комплексної характеристики фінансового стану приватного підприємства "Центр високих інформаційних технологій" буде доцільно проаналізувати ключові економічні показники, зокрема: обсяг доходів, витрат, прибутковість, ліквідність, рентабельність та ефективність використання ресурсів. Також необхідно звернути увагу на зміни цих показників у динаміці протягом 2021-2023 років, щоб оцінити тенденції розвитку підприємства та його фінансову стійкість.

Таблиця 2.1

Основні показники підприємства

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34204,9	15539,4	9689,5	-18665,5	-5849,9	0,454	0,624
2	Інші доходи	13,6	40,6	184,2	27	143,6	2,985	4,537
3	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	28715,2	13390,6	8558,1	-15324,6	-4832,5	0,466	0,639
4	Інші витрати	2176,2	1448,40	1400,4	-727,8	-48	0,666	0,967
5	Фінансовий результат до оподаткування	3327,1	741	-84,8	-2586,1	-825,8	0,223	
6	Податок на прибуток	598,9	118,1		-480,8	-118,1	0,197	
7	Чистий прибуток (збиток)	2728,2	622,9	-84,8	-2105,3	-707,7	0,228	

Для більш детального аналізу варто звернутися до таких аспектів:

1. Доходи та витрати: порівняння доходів і витрат на різних етапах діяльності підприємства, аналіз структури витрат та їх вплив на фінансовий результат.

2. Прибуток: оцінка чистого прибутку, з'ясування факторів, що вплинули на його зміни, а також дослідження рівня рентабельності.

3. Ліквідність та платоспроможність : оцінка здатності підприємства

забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань.

4. Ефективність використання ресурсів : вивчення того, як ефективно підприємство використовує свої активи та залучає капітал для досягнення економічних результатів.

Протягом двох років спостерігається значне скорочення доходів. У 2022 році дохід знизився на 54,6% порівняно з 2021 роком, а в 2023 році — ще на 37,4% порівняно з попереднім роком.

Інші доходи продемонстрували істотне зростання у 2022 та 2023 роках. Зростання у 2022 році становило 199,6% порівняно з 2021 роком, а в 2023 році — 453,4% порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про зміни у стратегії чи появу нових джерел доходів.

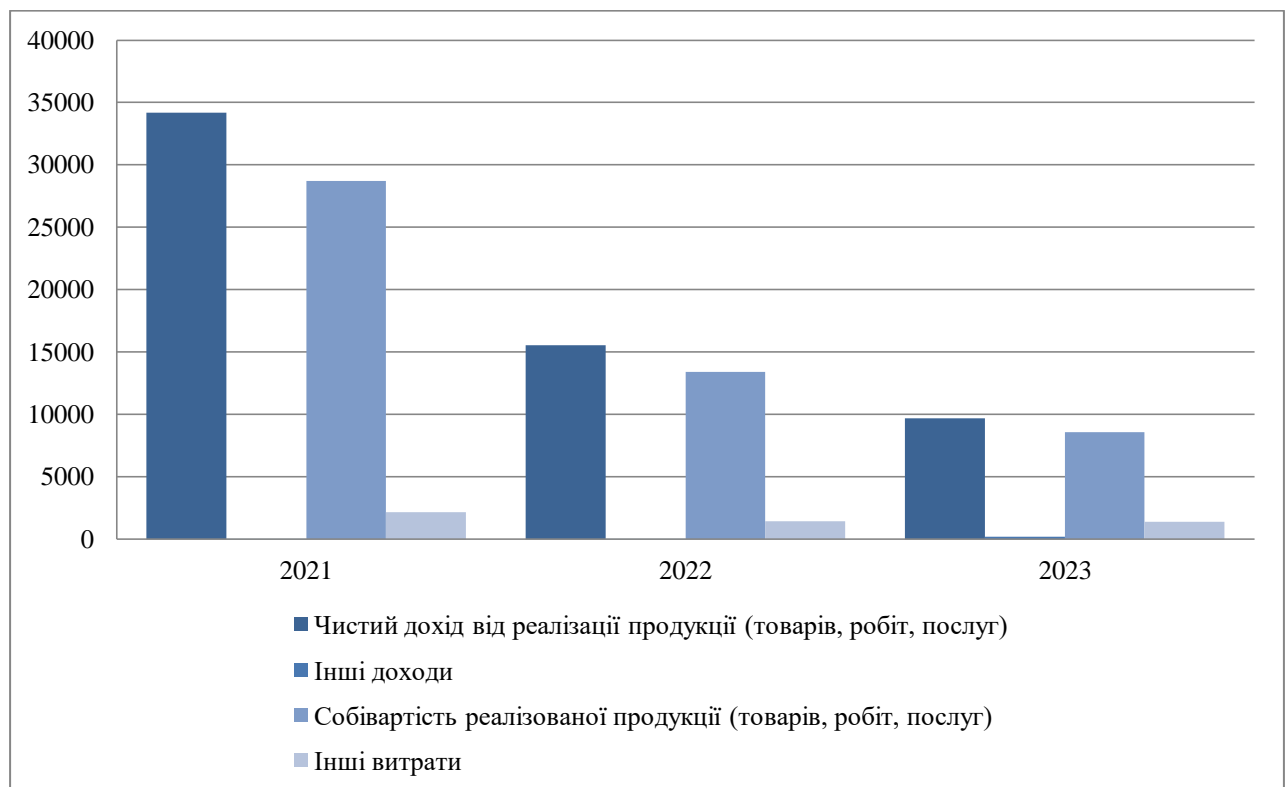

Рис. 2.1. Динаміка доходів і витрат

Собівартість продукції також зменшилася: у 2022 році на 53,4% порівняно з 2021 роком, а у 2023 році — на 36,3% порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про ефективну оптимізацію витрат або зменшення обсягів виробництва.

Інші витрати знизились у 2022 році на 33,6%, а в 2023 році — на 3,3%. Це може вказувати на скорочення операційних витрат, але зменшення є незначним.

Фінансовий результат до оподаткування зменшився у 2022 році на 77,7% порівняно з 2021 роком, а у 2023 році став від'ємним. Це вказує на те, що компанія зазнала збитків у 2023 році.

Податок на прибуток значно зменшився в 2022 році, що відповідає зниженню прибутку. У 2023 році відсутні дані про податок на прибуток, оскільки компанія могла не отримати прибутку.

Чистий прибуток зменшився на 77,2% у 2022 році, а в 2023 році компанія зазнала збитків. Збитки в 2023 році можуть бути наслідком зниження доходів, скорочення обсягів реалізації та збільшення витрат.

Загалом, спостерігається тенденція значного скорочення доходів та прибутку з 2021 по 2023 роки. У 2022 році компанія зазнала зниження доходів і фінансового результату, але спостерігалось зростання інших доходів. У 2023 році компанія зафіксувала збитки, що, ймовірно, пов'язано з низькими доходами, високими витратами та зниженням маржі. Потрібно більш детально проаналізувати причини збитковості у 2023 році, зокрема зміни на ринку, попит на продукцію чи внутрішні економічні фактори.

Динаміка балансу компанії проаналізована і наведена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Порівняльний аналіз балансу

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
Актив							
I. Необоротні активи	355,4	247,4	223,5	-108	-23,9	0,696	0,903
Основні засоби	355,4	247,4	223,5	-108	-23,9	0,696	0,903
Інші необоротні активи							
II. Оборотні активи	4810,7	3408,1	4070,7	-1402,6	662,6	0,708	1,194
Запаси	292,7	112,9	1514,6	-179,8	1401,7	0,386	13,415
Поточна дебіторська заборгованість	2398,2	2359,5	1370	-38,7	-989,5	0,984	0,581
Гроші та їх еквіваленти	2113,1	929	1098,2	-1184,1	169,2	0,440	1,182
Інші оборотні активи	6,7	6,7	87,9	0	81,2	1,000	13,119
Баланс	5166,1	3655,5	4294,2	-1510,6	638,7	0,708	1,175
Пасив							

I. Власний капітал	2967,1	2882,3	3289,2	-84,8	406,9	0,971	1,141
Капітал	1	1	1	0	0	1,000	1,000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2967,1	2881,3	3289,2	-85,8	407,9	0,971	1,142
Неоплачений капітал							
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення							
III. Поточні зобов'язання	2199	773,2	1004	-1425,8	230,8	0,352	1,298
Короткострокові кредити банків							
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	4,9	273,6	20,5	268,7	-253,1	55,837	0,075
розрахунками з бюджетом	1719,6	35,1	205,3	-1684,5	170,2	0,020	5,849
розрахунками зі страхування	1,4	3,3		1,9	-3,3	2,357	
розрахунками з оплати праці		12,5		12,5	-12,5		
Інші поточні зобов'язання	473,1	448,7	778,2	-24,4	329,5	0,948	1,734
Баланс	5166,1	3655,5	4294,2	-1510,6	638,7	0,708	1,175

У 2022 році необоротні активи зменшилися на 30,4% порівняно з 2021 роком (з 355,4 до 247,4 млн грн), а у 2023 році скоротилися ще на 9,7% (до 223,5 млн грн). Таке скорочення пов'язане зі зменшенням основних засобів, ймовірно, через амортизацію або вибуття активів.

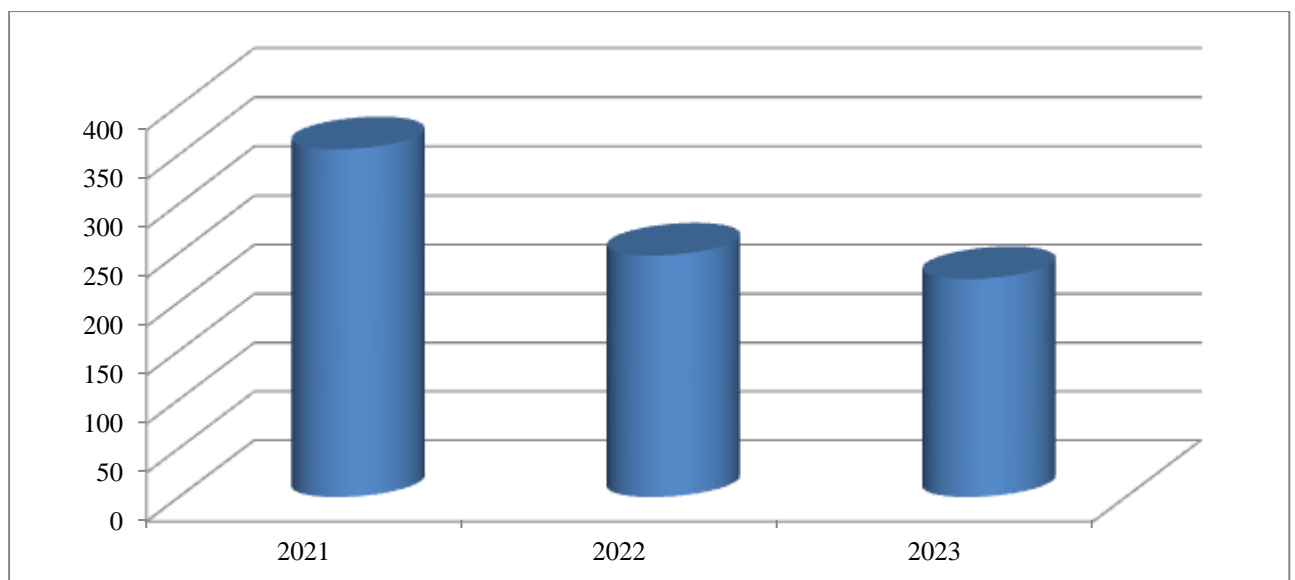

Рис.2.2. Динаміка основних засобів

Оборотні активи у 2022 році знизилися на 29,1%, але у 2023 році продемонстрували зростання на 19,4%.

Запаси у 2022 році скоротилися на 61,4%, однак у 2023 році зросли у 13,4

рази, що може свідчити про збільшення закупівель чи накопичення продукції.

Дебіторська заборгованість залишалася практично незмінною у 2022 році, але у 2023 році скоротилася на 41,9%, що свідчить про посилення контролю над платежами від клієнтів.

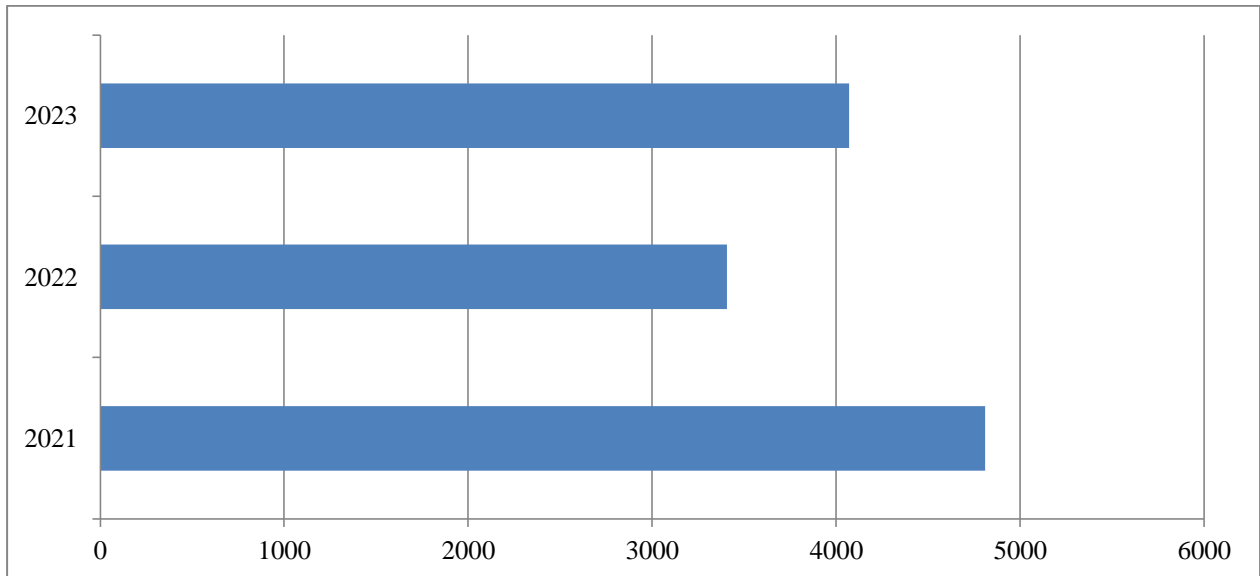

Рис.2.3. Динаміка оборотних активів

Грошові кошти та їх еквіваленти у 2022 році зменшилися на 56%, проте у 2023 році збільшилися на 18,2%, що може бути ознакою поступового відновлення ліквідності.

Інші оборотні активи були незмінними у 2021–2022 роках, але у 2023 році зросли у 13 разів.

Власний капітал знизився на 2,9% у 2022 році, але у 2023 році зріс на 14,1% (з 2882,3 до 3289,2 млн грн). Зростання може бути обумовлене накопиченням нерозподіленого прибутку або ліквідацією минулих збитків.

Поточні зобов'язання у 2022 році скоротилися на 64,8%, але у 2023 році зросли на 29,8%.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2022 році різко збільшилася, але у 2023 році зменшилася на 92,5%, що свідчить про врегулювання заборгованостей.

Розрахунки з бюджетом у 2022 році скоротилися на 98%, але у 2023 році зросли у 5,8 разів, що може бути результатом накопичення податкових

зобов'язань.

Інші поточні зобов'язання зростали протягом усього періоду, вказуючи на підвищення навантаження на короткострокові зобов'язання.

У 2022 році компанія зазнала значного скорочення активів і пасивів, але у 2023 році відбулося часткове відновлення. Значне зростання запасів та інших оборотних активів свідчить про поживлення господарської діяльності. Скорочення дебіторської заборгованості та зростання грошових коштів вказують на покращення ліквідності та фінансового менеджменту.

Зростання розрахунків з бюджетом та інших зобов'язань потребує детального аналізу для оцінки фінансової стабільності компанії. Загалом, ці зміни відображають як виклики, так і можливості для фінансового оздоровлення підприємства.

Таблиця 2.3.

Динаміка структури оборотних активів

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
Оборотні активи	4810,7	3408,1	4070,7	-1402,6	662,6	0,708	1,194
Запаси	292,7	112,9	1514,6	-179,8	1401,7	0,386	13,415
<i>Питома вага в оборотних активах</i>	6,08	3,31	37,21	-2,77	33,89	0,544	11,232
Поточна дебіторська заборгованість	2398,2	2359,5	1370	-38,7	-989,5	0,984	0,581
<i>Питома вага в оборотних активах</i>	49,85	69,23	33,66	19,38	-35,57	1,389	0,486
Гроші та їх еквіваленти	2113,1	929	1098,2	-1184,1	169,2	0,440	1,182
<i>Питома вага в оборотних активах</i>	43,93	27,26	26,98	-16,66	-0,28	0,621	0,990
Інші оборотні активи	6,7	6,7	87,9	0	81,2	1,000	13,119
<i>Питома вага в оборотних активах</i>	0,14	0,20	2,16	0,05	1,96	1,412	10,984

У 2022 році оборотні активи зменшилися на 29,1% порівняно з 2021 роком (з 4810,7 до 3408,1 млн грн), що було зумовлено зниженням усіх ключових компонентів, особливо запасів і грошових коштів. У 2023 році оборотні активи зросли на 19,4% (до 4070,7 млн грн), головним чинником чого

стало суттєве збільшення запасів та інших оборотних активів.

У 2021 році запаси становили лише 6,1% від загального обсягу оборотних активів (292,7 млн грн). У 2022 році їх частка зменшилася до 3,3% (112,9 млн грн), однак у 2023 році різко зросла до 37,2% (1514,6 млн грн), що свідчить про значне накопичення товарів чи матеріалів.

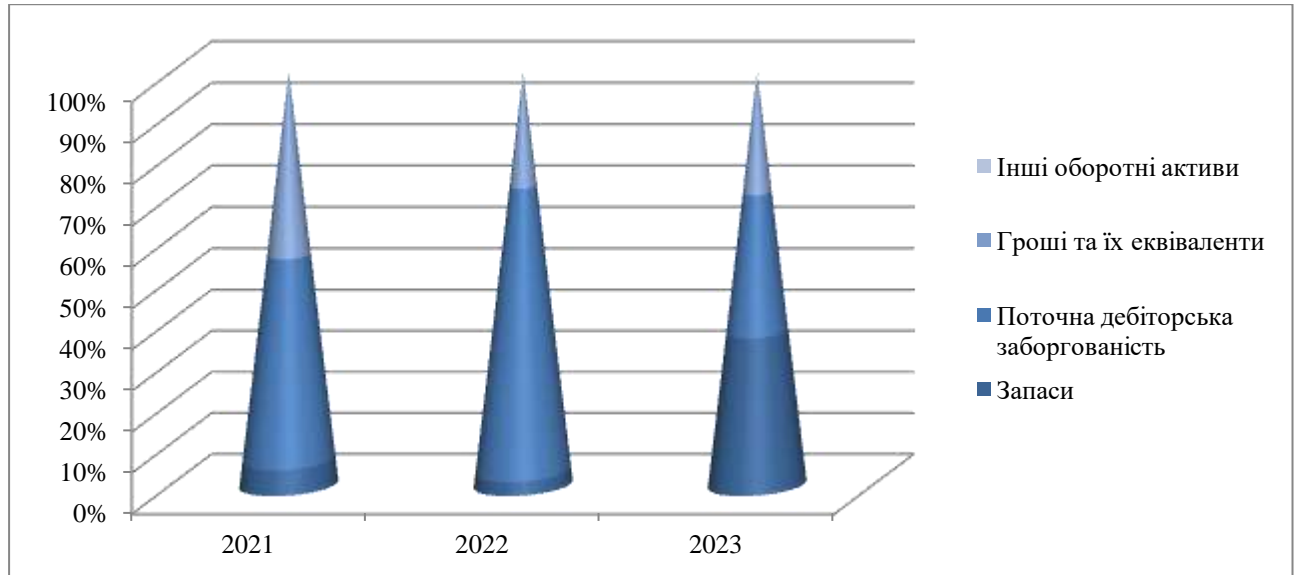

Рис.2.4 Структура оборотних засобів

Частка дебіторської заборгованості у 2021 році дорівнювала 49,9% (2398,2 млн грн). У 2022 році цей показник практично не змінився (69,2%, 2359,5 млн грн), але у 2023 році знизився до 33,6% (1370 млн грн), що може вказувати на покращення дисципліни розрахунків із клієнтами.

Грошові кошти та їх еквіваленти у 2021 році становили 43,9% (2113,1 млн грн). У 2022 році їх частка впала до 27,3% (929 млн грн), а в 2023 році зросла до 27% (1098,2 млн грн), що свідчить про поступове відновлення ліквідності.

Частка інших оборотних активів у 2021–2022 роках залишалася на рівні 0,1% (6,7 млн грн). У 2023 році цей показник зріс до 2,2% (87,9 млн грн), ймовірно, через появу нових короткострокових фінансових інструментів або активів.

У 2022 році зменшення оборотних активів відображало спад господарської активності компанії. У 2023 році активи почали відновлюватися, насамперед завдяки збільшенню запасів. Зміни у структурі активів свідчать про

перерозподіл ресурсів: зростання запасів, зменшення дебіторської заборгованості та збільшення грошових коштів вказують на покращення ліквідності та фінансового управління. Значне зростання частки інших оборотних активів потребує детального аналізу для виявлення їхньої природи та впливу на фінансову стабільність компанії.

Таблиця 2.4

Оцінка ефективності управління оборотними коштами

Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34204,9	15539,4	9689,5	-18665,5	-5849,9	0,454	0,624
Середня вартість оборотних коштів, всього, тис. грн.	4810,7	3408,1	4070,7	-1402,6	662,6	0,708	1,194
Час обігу обігових коштів, дні	0,075	0,106	0,088	0,03	-0,017	1,412	0,837
Швидкість обертання оборотних коштів, обороти	7,110	4,560	2,380	-2,55	-2,179	0,641	0,522
Коефіцієнт участі оборотних коштів в обороті	0,141	0,219	0,420	0,078	0,25	1,559	1,916

У 2021 році оборотні кошти оберталися за 0,075 дня, що свідчить про їхню високу ефективність та швидку оборотність.

У 2022 році тривалість обігу зросла до 0,106 дня (+41,3%), що вказує на уповільнення оборотності та зниження ефективності їх використання.

У 2023 році цей показник скоротився до 0,088 дня (-16,9% порівняно з 2022 роком), що демонструє певне відновлення управління оборотними коштами.

У 2021 році оборотні кошти здійснювали 7,11 оборотів за рік, підтверджуючи високу інтенсивність використання активів.

У 2022 році швидкість обертання впала до 4,56 оборотів (-35,9%), що свідчить про погіршення ефективності управління оборотними коштами.

У 2023 році швидкість ще більше знизилася до 2,38 оборотів (-47,8%

порівняно з попереднім роком), що може бути пов'язано зі зменшенням виручки та збільшенням обсягу залишків.

У 2021 році коефіцієнт участі оборотних коштів в обороті був на рівні 0,141, що вказувало на низький рівень їх залежності від обсягу обороту.

У 2022 році цей показник зріс до 0,219 (+55,3%), що свідчить про збільшення використання оборотних коштів для забезпечення поточної діяльності.

У 2023 році коефіцієнт піднявся до 0,420 (+91,8% порівняно з 2022 роком), що може бути ознакою менш ефективного використання ресурсів і збільшення витрат на підтримку обігу.

У 2022 році спостерігалось зниження ефективності оборотних коштів: час обігу збільшився, а швидкість обертання впала.

У 2023 році, попри часткове скорочення часу обігу, загальна швидкість обертання коштів продовжила знижуватися, а залежність обороту від оборотних коштів суттєво зросла, що свідчить про зниження рентабельності.

Для підвищення ефективності діяльності компанії необхідно оптимізувати управління оборотними коштами, скоротити надлишкові запаси та підвищити інтенсивність їх обігу.

2.2. Оцінка ведення обліку фінансових результатів

Фінансові результати є одним із ключових показників діяльності підприємства, оскільки вони відображають успішність і ефективність ведення бізнесу, а також дозволяють оцінити вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на його фінансовий стан. Показники фінансових результатів дозволяють зрозуміти, як підприємство генерує прибуток, з яких джерел він надходить і які витрати необхідні для забезпечення цього прибутку. Знання сутності цих результатів дає можливість приймати зважені управлінські рішення, спрямовані на оптимізацію фінансових потоків, покращення рентабельності та зниження витрат.

Для підвищення ефективності розвитку підприємства важливо не лише правильно обліковувати фінансові результати, але й аналізувати їх в контексті змін, що відбуваються на ринку, внутрішніх процесів підприємства, а також у зовнішньому середовищі. Це дозволяє своєчасно коригувати стратегію бізнесу, впроваджувати інновації, знижувати ризики і забезпечувати стійке зростання. Покращення облікового відображення фінансових результатів також є важливим аспектом для точнішої оцінки фінансового стану підприємства, що допомагає виявити слабкі місця в управлінні і своєчасно вжити необхідних заходів для покращення ситуації.

Завдання бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності підприємства представлені на рисунку 2.5.

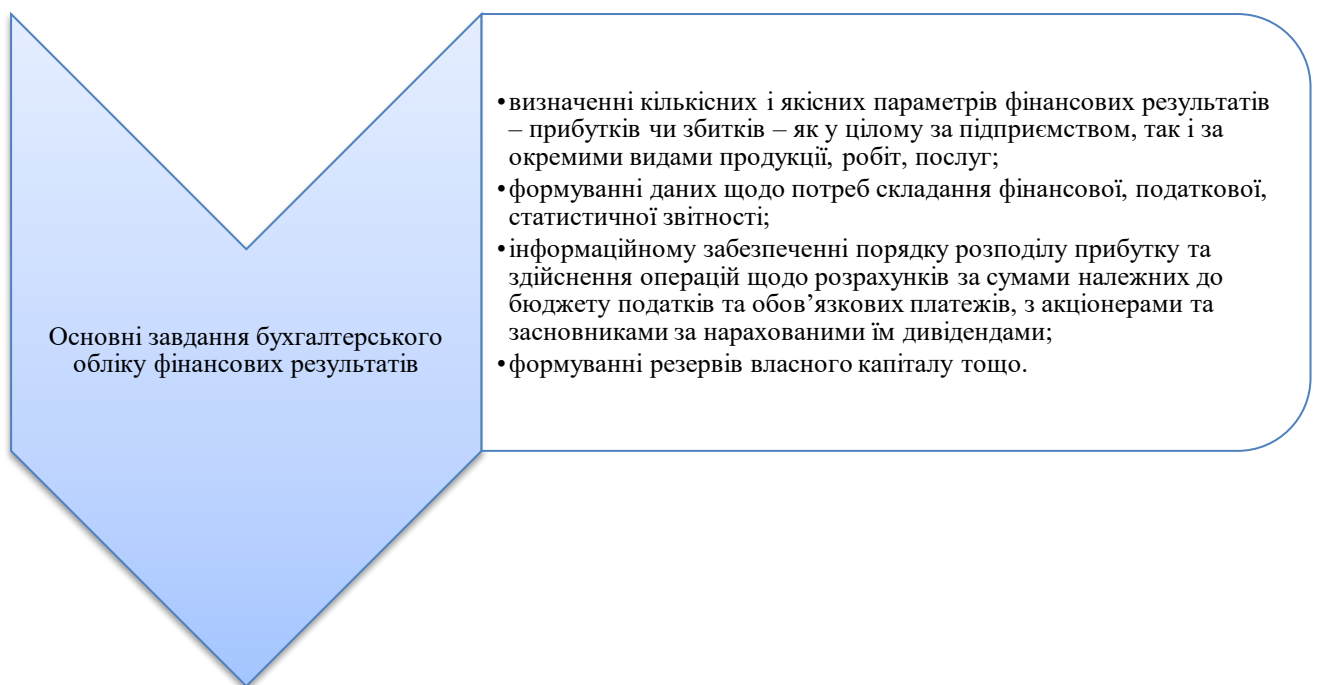

Рис.2.4 Завдання обліку фінансових результатів

Документальне оформлення є важливою складовою організації обліку. Особливістю документування операцій, пов'язаних з витратами, доходами та фінансовими результатами підприємства, є єдиних типів документів для таких операцій. Таблиця 2.8 містить перелік первинних документів, які застосовуються для обліку доходів, витрат та фінансових результатів.

Таблиця 2.8

Список первинних документів, які застосовуються для обліку доходів, витрат та фінансових результатів

Перелік первинних документів	Доходи від реалізації та інших операційних доходів	Рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, акти інвентаризації, порівняльні відомості, акти оцінки, прибуткові касові ордери, виписки банку, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.
	Доходи від участі в капіталі	Розрахунки та довідки бухгалтерії
	Інші фінансові доходи	Розрахунки та довідки бухгалтерії, прибутковий касовий ордер, виписки банку
	Інші доходи	Договори, акти приймання-передачі, прибутковий касовий ордер, актів ліквідації, виписки банку, акти оприбуткування матеріалів, довідки і розрахунки бухгалтерії.
	Віднесення доходів і витрат на фінансові результати	Розрахунок бухгалтерії
	Накопичення фінансових результатів різних видів діяльності та віднесення до складу нерозподіленого прибутку (збитку)	Довідки та розрахунки бухгалтерії
	Використання прибутку	Розрахунки і довідки бухгалтерії
	Використання матеріалів, МШП та ін. зап. витрати на оплату праці та соціальне страхування оформлюються асв підприємства для потреб адміністративного, загальног виробничого персоналу, працівників відділу збуту	Накладні, вимог тощо
	Витрати на оплату праці та соціальне страхування оформлюються	Розрахунково-платіжні відомості (або розрахункові відомості)
	Вартість наданих підприємству послуг	Рахунки, рахунки-фактури
	Витрати, пов'язані з відрядженням працівника	Транспортні білети або транспортні рахунки (багажні квитанції), рахунки готелів, страхових полісів
	Для розрахунку та видачі заробітної плати і пенсії всім категоріям	Розрахунково-платіжна відомість (зведена) (типова форма № П-7)

Інформація щодо доходів, витрат та фінансових результатів узагальнюється в

облікових регістрах, після чого дані переносяться до головної книги. У фінансовій звітності ці показники відображаються у формі № 2-м.

Порядок відображення доходів та фінансових результатів ілюструється на рисунку 2.5.

Рис. 2.5. Схема відображення доходів та фінансових результатів.

Для узагальнення інформації про фінансові результати на підприємствах з використанням коштів 79. Суми, що списуються, фіксуються за кредитом для закриття рахунків доходів та за дебетом — для закриття рахунків витрат, зокрема, для нарахованої суми податку на прибуток (див. рис. 2.6)

Рис. 2.6. Загальна схема обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

Рахунок 79 містить субрахунки, які показані на рисунку 2.7.

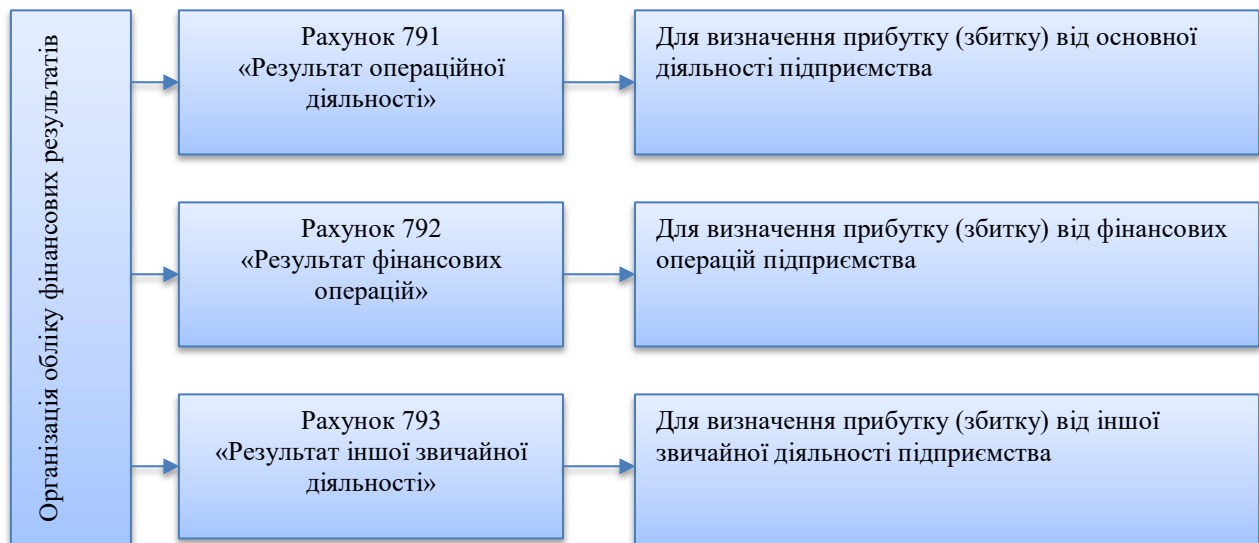

Рис. 2.7. Організація синтетичного обліку фінансових результатів діяльності.

Аналітичний облік фінансових результатів ведеться за різними категоріями, такими як види продукції, товари, роботи, послуги та іншими напрямками, що визначаються підприємством.

Загальний процес формування фінансових результатів можна представити у вигляді схеми, зображеної на рис. 2.8.

Отже, згідно зі схемою формування фінансових результатів, основними поняттями в цій категорії, як з економічної, так і з бухгалтерської точки зору, є доходи та витрати. Для повного розуміння сутності фінансових результатів слід детально розглянути їх зміст.

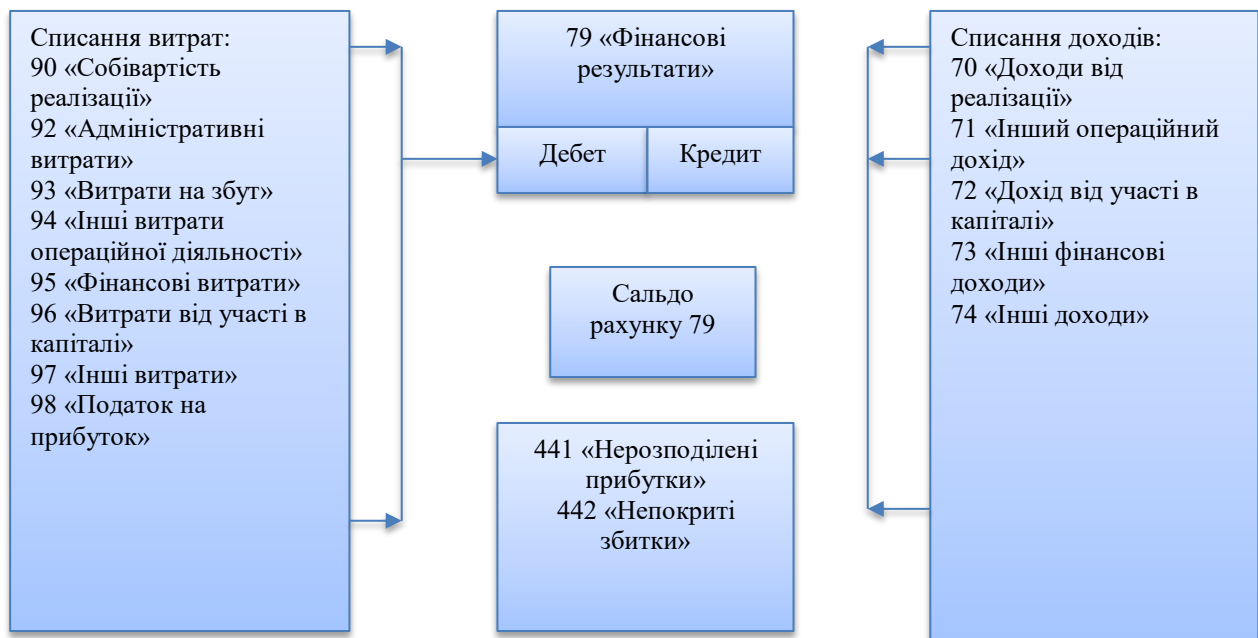

Рис. 2.8. Етапи формування фінансових результатів.

Рахунок 79 призначений для збору всіх витрат і доходів (прибутків і збитків) підприємства, які класифікуються в аналітичному обліку за їх характером. Якщо рахунок 79 є номінальним і має нульове сальдо на кінець звітного періоду, то рахунок 44 є пасивним, і його сальдо відображається в балансі.

Рахунок 79 містить окремі субрахунки для обліку результатів основної діяльності, фінансових операцій та інших звичайних операцій. Порядок визначення фінансових результатів згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» представлений у таблиці 2.9.

Ключовими підсумковими показниками діяльності підприємства є розмір та характер прибутків і збитків за кожний звітний період. Однією з проблем при формуванні фінансових результатів є те, що деякі підприємства не створюють резерв сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю. Це означає, що дебіторська заборгованість відображається в балансі за її первісною вартістю, що може призводити до завищення загальної суми активів у балансі.

Нарахування резерву сумнівних боргів відображається як частина інших операційних витрат. Підприємство може навмисно впливати на величину

прибутку за звітний період та загальну фінансову картину, формуючи цей резерв. Процес формування фінансових результатів складається з таких етапів: визначення необхідного розміру резерву, враховуючи цілі підприємства; аналіз поточного стану та виявлення основних зовнішніх і внутрішніх факторів, що вплинули на зміни; розрахунок планових або прогнозних фінансових результатів, які відповідають поставленим цілям; розробка конкретних заходів для досягнення бажаних результатів; моніторинг виконання планів та коригування дій під час реалізації заходів.

Таблиця 2.9

Системність у визначенні фінансових результатів

Етапи	Алгоритм розрахунку
1	2
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Відображається дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у т. ч. платежі від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів
Валовий прибуток (збиток)	Різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	Визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях
Прибуток (збиток) до оподаткування	Визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях
Витрати (дохід) з податку на прибуток	відображається сума витрат (доходу) з податку на прибуток, визначена згідно з Положенням (стандартом) 17
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	Відображаються відповідно прибуток або збиток від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації
Чистий прибуток (збиток)	Розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування
Сукупний дохід	Розраховується як алгебраїчна сума чистого фінансового результату за звітний період та іншого сукупного доходу теля оподаткування

Для забезпечення максимальної ефективності обліку фінансових результатів підприємство має звернути особливу увагу на організацію документообігу та розробку робочого плану рахунків. Це полегшить управління синтетичним та аналітичним обліком фінансових результатів і дозволить оптимізувати процес обліку.

Чистий прибуток підраховується в кінці звітної періоду і відображається на рахунку 79 за дебетовим записом, а на рахунку 44 — за кредитовим. Якщо підприємство зазнало збитку, він фіксується на рахунку 44 за дебетом, а на рахунку 79 — за кредитом. Кредитове сальдо рахунку 44 свідчить про наявність нерозподіленого прибутку, в той час як дебетове сальдо вказує на непокриті збитки.

На рисунку 2.9 зображено характеристику рахунку 44.

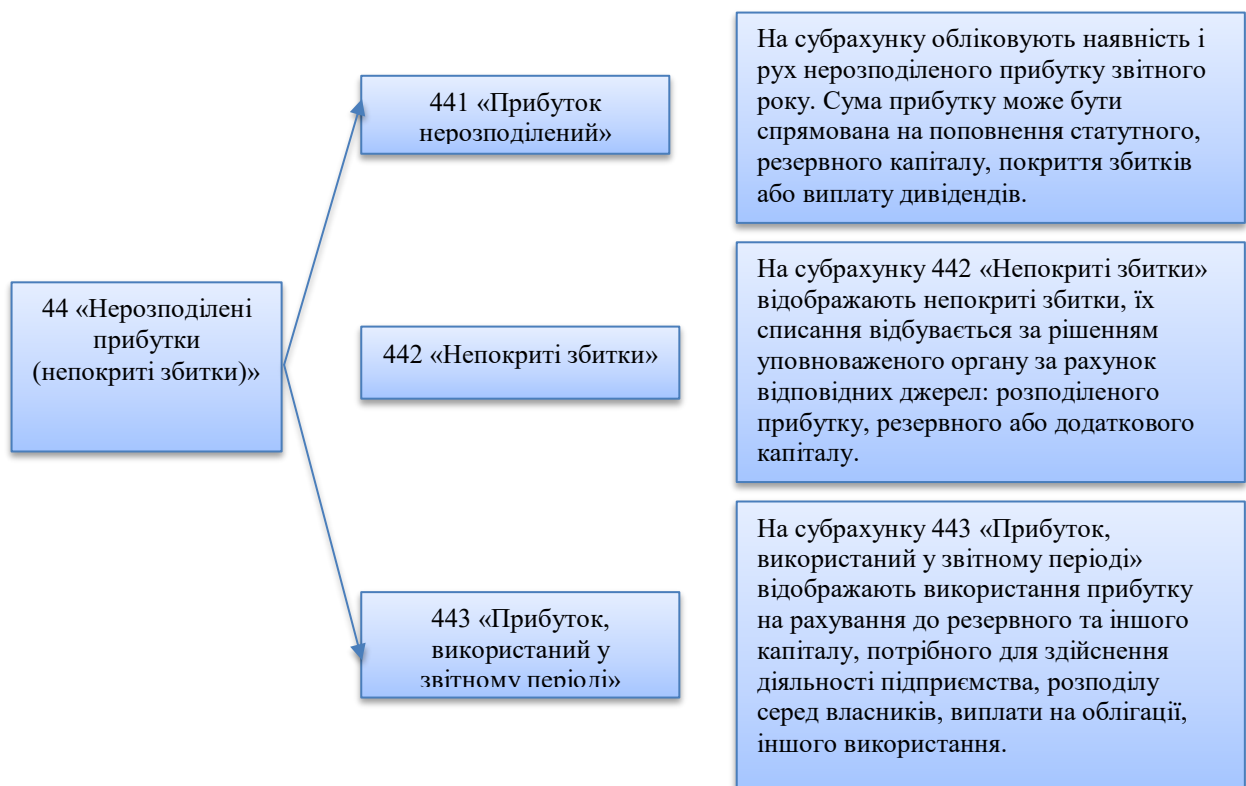

Рис.2.9 Характеристика рахунку 44.

У таблиці 2.10 представлена типова кореспонденція рахунків, які використовуються для обліку фінансових результатів, розподілу чистого

прибутку та покриття чистого збитку.

Отже, можна зробити висновок, що фінансовий результат є багатограним і складним економічним показником, що відображає ефективність діяльності підприємства. Прибуток є основною метою функціонування компанії на ринку, і його отримання є важливим індикатором результативності всіх процесів. Інформація про фінансові результати підприємства, яка міститься у фінансовій звітності, є відкритою і доступною для аналізу. Вона дозволяє оцінити ключові фінансові показники, такі як ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість підприємства, що, у свою чергу, допомагає потенційним партнерам та інвесторам зробити висновки про надійність компанії та її здатність до розвитку. Така інформація також є основою для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень, які сприяють стабільному фінансовому зростанню підприємства.

Таблиця 2.10

Ключові бухгалтерські проводки для обліку фінансових результатів

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Відображено суму чистого прибутку звітного періоду	79	441
2.	Відображено суму чистого збитку звітного періоду	442	79
3.	Спрямовано суму нерозподіленого прибутку звітного року на покриття збитку минулих років (або спрямовано суму нерозподіленого прибутку минулих років на покриття збитку звітного року)	443	442
3.	Спрямовано частину зареєстрованого (пайового) капіталу на покриття збитків звітного періоду	401	442
4.	Спрямовано на покриття збитків звітного періоду частину додаткового капіталу	422	442
5.	Спрямовано на покриття збитків звітного періоду частину резервного капіталу	43	442
6.	Відображено частину прибутку, спрямованого на збільшення розміру зареєстрованого (пайового) капіталу	443	40
7.	Поповнено резервний капітал за рахунок прибутку звітного періоду	443	43
8.	Нараховано дивіденди за рахунок прибутку звітного періоду	443	671
9.	Списано частину прибутку, використано в звітному періоді	441	443

Планом рахунків передбачено використання рахунку 98 «Податок на прибуток» для обліку суми податку на прибуток, розрахованої за даними бухгалтерського обліку, що стосується операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

Нарахована сума податку на прибуток відображається в бухгалтерському обліку за дебетом рахунку 98 «Податок на прибуток» і за кредитом рахунку 79 «Фінансові результати», що забезпечує включення цієї суми до фінансових результатів підприємства.

Відповідно до Податкового кодексу України (ПКУ), об'єктом оподаткування за основною ставкою 18 % є прибуток, отриманий як з джерел в Україні, так і за її межами. Він розраховується шляхом коригування фінансового результату до оподаткування (прибутку чи збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства згідно з національними П(С)БО або МСФЗ, з урахуванням податкових різниць, які виникають.

2.3 Оцінка процесу формування показників фінансової звітності на підприємстві

Формування обліково-аналітичної інформації для формування показників фінансової звітності включає декілька етапів та процесів:

1. Облік фінансових операцій: Запис і систематичний облік фінансових операцій, включаючи отримання та витрати коштів, придбання та продаж активів, отримання та сплату заборгованостей, оподаткування та інші подібні транзакції.

2. Класифікація та категоризація: Відповідно до встановлених стандартів та положень, облікові дані класифікуються та категоризуються для подальшого аналізу та звітності. Наприклад, активи та зобов'язання можуть бути розділені на поточні та непоточні, а доходи та витрати - на операційні та неопераційні.

3. Запис та реєстрація: Дані, що отримані в результаті обліку, записуються у відповідні журнали та реєстри, такі як журнал головної книги, журнал витрат, журнал доходів тощо. Це забезпечує систематичний та

структурований підхід до збору та зберігання фінансової інформації.

4. Аналіз та обробка: Зібрана обліково-аналітична інформація підлягає подальшому аналізу та обробці для формування показників фінансової звітності. Цей процес може включати обчислення фінансових показників, порівняння з попередніми періодами, аналіз тенденцій та виявлення ключових факторів, що впливають на фінансовий стан підприємства.

5. Підготовка фінансової звітності: На основі обробленої обліково-аналітичної інформації складаються фінансові звіти, такі як баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про зміни власного капіталу та готуються відповідні примітки до них. Фінансова звітність служить для надання інформації стейкхолдерам про фінансовий стан, результативність та перспективи підприємства.

Всі ці етапи тісно пов'язані і вимагають систематичного та точного підходу до формування обліково-аналітичної інформації для забезпечення надійності та вірогідності фінансової звітності.

Головний бухгалтер має організувати та виконати завершальні процедури перед складанням фінансової звітності з метою забезпечення повноти, точності та непередбаченості інформації про стан активів, зобов'язань, капіталу та результатів діяльності підприємства. Обсяг цих процедур залежить від звітного періоду. Найбільш об'ємні роботи виконуються перед складанням щорічної фінансової звітності.

Першим етапом є ознайомлення працівниками бухгалтерії з новими нормативно-правовими документами, змінами та доповненнями до чинних Законів і нормативних документів, що стосуються вмісту, структури та процедур складання та подання фінансової звітності.

Другим етапом є підготовка головним бухгалтером наказу щодо проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків на підприємстві чи установі. У цьому наказі визначається склад робочих інвентаризаційних комісій, встановлюються строки проведення інвентаризації та визначаються результати інвентаризації, які мають бути

відображені на рахунках бухгалтерського обліку.

Для забезпечення якісного та своєчасного проведення інвентаризації, головний бухгалтер має виконати такі обов'язки:

1. Проведення детального інструктажу: Головний бухгалтер повинен провести докладний інструктаж для членів робочої інвентаризаційної комісії, звернути їх увагу на особливості інвентаризації різних видів майна. Важливо підкреслити правильність заповнення документів та надати необхідні бланки для їх складання.

2. Контрольні перевірки: Головний бухгалтер та інші члени постійно діючих інвентаризаційних комісій повинні здійснювати контрольні перевірки для перевірки достовірності та повноти проведеної інвентаризації. Це дозволяє виявити можливі помилки або недоліки і внести відповідні корективи.

Виконання цих обов'язків головним бухгалтером сприяє якісній підготовці та проведенню інвентаризації, що забезпечує достовірність та повноту результатів процесу.

Головний бухгалтер відповідає за вчасне завершення інвентаризаційних процедур та визначення результатів інвентаризації, а також за їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Керівник підприємства або установи затверджує матеріали інвентаризації та приймає рішення щодо регулювання виявлених розбіжностей. Ці матеріали і рішення включаються до звіту за період, в якому інвентаризація була завершена, а також до річного звіту.

Перед складанням щорічного фінансового звіту обов'язково проводиться перевірка залишків на всіх банківських рахунках та заборгованості за товари, роботи, послуги і нетоварні операції. Для цього головний бухгалтер складає графік проведення такої перевірки та делегує цю роботу співробітникам бухгалтерії. Керівник підприємства розглядає результати перевірок. Будь-які виявлені відхилення під час перевірки мають бути зафіксовані в бухгалтерському обліку за відповідний період, у якому вони були виявлені.

Необхідно перевірити та уточнити показники періодичної та щорічної

звітності з метою порівняння. Ця перевірка необхідна через те, що деякі закони та нормативно-правові документи набирають чинності не з дати їх затвердження, а з початку попередніх звітних періодів. Також ця перевірка потрібна у зв'язку зі структурними змінами, які відбулися на підприємстві.

4. У сучасних умовах необхідно проводити переоцінку активів.

5. Необхідно забезпечити узгодженість доходів і витрат звітного періоду. Одним з важливих критеріїв для забезпечення достовірності фінансових даних є дотримання принципу погодженості доходів і витрат, що належать до звітного періоду. З цією метою необхідно нарахувати відповідні резерви, передбачені положеннями про облікову політику, скоригувати накопичені, але не використані резерви за звітний період, так щоб їх залишки не переносилися на наступний фінансовий рік.

Необхідно списати витрати, які належать до майбутніх періодів, в частині, що стосується звітного періоду, а також відобразити всі доходи, що сприяли отриманню прибутку у звітному році. Після цього необхідно закрити всі операційні (номінальні) рахунки, які відносяться до звітного періоду.

Необхідно завершити записи на рахунках аналітичного обліку та, в необхідних випадках, скласти оборотні відомості за окремими субрахунками до синтетичних рахунків. Ця робота важлива як для забезпечення достовірності фінансових даних, так і для заповнення звітних форм.

Необхідно завершити записи у Головній книзі та скласти зведену сторінку Головної книги за синтетичними рахунками. Це може бути виконано у формі журнального обліку, щоб забезпечити відповідність принципу подвійного запису, або у вигляді оборотно-сальдової відомості. Далі необхідно перевірити дані оборотної відомості за синтетичними рахунками з оборотними відомостями за аналітичними рахунками або реєстрами аналітичного бухгалтерського обліку.

8. Необхідно заповнити фінансову звітність згідно відповідних форм.

9. Провести перевірку взаємозв'язку показників фінансової звітності в межах окремих форм і між цими формами. Методика взаємоузгодження

показників звітності була розроблена Міністерством фінансів України і може бути уточнена та доповнена міністерствами та відомствами з урахуванням специфіки їх власної звітності.

10. Провести розгляд і затвердити річну фінансову звітність відповідно до статуту або установчих документів підприємства.

11. Подати фінансову звітність разом із супровідним листом за відповідними адресами, згідно з Порядком подання фінансової звітності, що був затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 року під номером 419.

Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва складається у тисячах гривень з одним десятковим знаком. Обов'язковими реквізитами форм звітності є повна адреса підприємства і дата складання звітності.

Баланс, який є звітом про фінансовий стан, складається на останній день звітного періоду залежно від його тривалості. Наприклад, для звітного періоду, що охоплює 1 квартал, баланс складається на 31 березня; для 2 кварталу - на 30 червня; для 3 кварталу - на 30 вересня; а для річного звітного періоду - на 31 грудня.

В балансі, який є звітом про фінансовий стан, інформація наводиться для початку та кінця звітного періоду (року). Це дозволяє зробити порівняння між початковим та кінцевим станом підприємства протягом звітного періоду.

Усі інші форми фінансової звітності складаються на підставі наростаючих підсумків з початку року до кінця звітного періоду. Це означає, що дані в цих формах представлені як сума результатів операцій, подій і трансакцій, які відбулися протягом звітного періоду.

Для порівняння звітної інформації надається для двох періодів: для поточного звітного періоду та для аналогічного періоду попереднього року. Це дозволяє оцінити зміни і тренди в фінансових показниках підприємства протягом року і порівняти їх з попереднім роком.

В звіті про фінансові результати, також відомому як звіт про сукупний дохід, інформація представляється для поточного звітного періоду і

аналогічного періоду попереднього року. Цей звіт включає різноманітні показники доходів, витрат, прибутку та інших складових, які впливають на фінансовий результат підприємства протягом звітного періоду.

Порівняння інформації за поточний звітний період і аналогічний період попереднього року дозволяє аналізувати тенденції, зміни та вплив факторів на фінансові результати підприємства з часом. Це дає змогу оцінити стабільність, зростання або спадок у галузі доходів та прибутку, а також виявити зміни у структурі та динаміці фінансових показників підприємства.

Таблиця 2.11

Сальдо одиничних рахунків для формування балансу

Рахунок	Рядок ФЗСМП, в якому відображається показник	Сальдо на 1.01.2023 р., тис. грн.	Сальдо на 31.12.2023 р., тис. грн.
Дебет 10 «Основні засоби»	1011	19,5	19,5
Кредит 13 «Знос основних засобів»	1012	5,7	15,5
Дебет 26 «Готова продукція»	1103	3040,3	966,1
Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	1125, 1135, 1155		
Дебет 30 «Готівка»		2382,7	693,2
Дебет 31 «Рахунки в банках»	1165		
Дебет 39 «Витрати майбутніх періодів»	1170	-	-
Кредит 40 «Власний капітал»	1400	10	10
Кредит 44 «Нерозподілені прибутки» (непокриті збитки)	1420	246	748,3
Кредит 64 «Розрахунки за податками й платежами»	1620	35,1	110,3
Кредит 66 «Розрахунки з оплати праці»	1625	-	-
Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями»	1690	4348,3	2158,6

Дані, що стосуються активів, зобов'язань та власного капіталу суб'єкта малого підприємництва, накопичуються на рахунках бухгалтерського обліку методом подвійного запису. Ці дані відображаються у фінансовій звітності. З метою ознайомлення з методикою формування показників форми № 1-м Баланс, запропоновано розглянути кожну статтю окремо та вказати сальдо

рахунків, з яких ця інформація відображена в активі або пасиві балансу (таблиці 2.12, 2.13).

Таблиця 2.12

Формування показників Активу форми № 1-м Баланс

Актив	Код рядка	Методика формування показника
I. Необоротні активи		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Дебет 15 «Капітальні інвестиції»
Основні засоби:	1010	Рядок 1011-рядок 1012
первісна вартість	1011	Дебет 10 «Основні засоби»
знос	1012	Кредит 13 «Знос необоротних активів»
Довгострокові біологічні активи	1020	Дебет 16 «Довгострокові біологічні активи»
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	Дебет 16 «Довгострокові фінансові інвестиції»
Інші необоротні активи	1090	Дебет 18 «Інші необоротні активи»
Усього за розділом I	1095	Рядок 1005 + 1010 + 1020 + 1030 + 1090
II. Оборотні активи		
Запаси:	1100	Дебет 20 «Виробничі запаси» Дебет 23 «Виробництво» Дебет 26 «Готова продукція»
у тому числі готова продукція	1103	Дебет 26 «Готова продукція»
Поточні біологічні активи	1110	Дебет 21 «Поточні біологічні активи»
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (розрахунки з покупцями і замовниками)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (розрахунки з підзвітними особами, з іншими дебіторами)
у тому числі з податку на прибуток	1136	Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (розрахунки з бюджетом)
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Дебет 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості)
Поточні фінансові інвестиції	1160	Дебет 35 «Поточні фінансові інвестиції»
Гроші та їх еквіваленти	1165	Дебет 30 «Готівка» Дебет 31 «Рахунки в банках»
Витрати майбутніх періодів	1170	Дебет 39 «Витрати майбутніх періодів»
Інші оборотні активи	1190	Дебет 643 "Податкові зобов'язання"
Усього за розділом II	1195	Рядок 1100 + 1110 + 1125 + 1135 + 1155 + 1160 + 1165 + 1170 + 1190
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, що утримуються для продажу, яка визначається відповідно до ПСБО 27
Баланс	1300	Рядок 1095+ 1195+ 1200

Таблиця 2.13

Формування показників Пасиву форми № 1-м Баланс

Пасив	Код рядка	Методика формування показника
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Кредит 40 «Власний капітал»
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Кредит 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»
Усього за розділом I	1495	Рядок 1400 + 1410 + 1415 ± 1420 -1425
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	Кредит 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
III. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	1600	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (розрахунки за короткостроковими кредитами)
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (суми зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати балансу підлягають погашенню протягом 12 місяців)
товари, роботи, послуги	1615	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (сума заборгованості постачальникам та підрядникам)
розрахунками з бюджетом	1620	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (заборгованість підприємства з усіх видів платежів до бюджету)
у тому числі з податку на прибуток	1621	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток)
Розрахунками зі страхування	1625	Кредит 66 «Розрахунки за іншими операціями» (єдиний соціальний внесок)
розрахунками з оплати праці	1630	Кредит 66 «Розрахунки за іншими операціями»
Доходи майбутніх періодів	1665	Кредит 69 «Доходи майбутніх періодів»
Інші поточні зобов'язання	1690	Кредит 68 «Розрахунки за іншими операціями» (суми зобов'язань, які не включені в інші рядки) Кредит 644 «Податковий кредит»
Усього за розділом III	1695	Рядок 1600 + 1610 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1665 + 1690
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	Відображаються зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, що утримуються для продажу, які визначаються відповідно до П(С)БО 27
Баланс	1900	Рядок 1495 + 1595 + 1695 + 1700

Форма № 1-м (Баланс) поділяється на активи і пасиви, які показують, чим

володіє суб'єкт підприємницької діяльності і за рахунок чого. Звіт про фінансові результати, відомий як форма № 2-м, має іншу структуру. Він розділяється на дохідну і видаткову частини і окремо вказує фінансовий результат діяльності суб'єкта малого підприємництва (прибуток або збиток).

У таблиці 2.14 представлений фрагмент облікових даних, що використовуються для формування форми № 2-м за 2023 рік.

Таблиця 2.14

Формування показників у формі №2м

Проведення (кореспонденція рахунків)	Відображається у рядку ФЗСМП	Сума, тис.грн.
Списано на фінрезультат дохід від реалізації товарів: Дебет 70 Кредит 791	2000	393,9
Списано на фінрезультат інший операційний дохід: Дебет 71 Кредит 791	2120	-
Списано на фінрезультат собівартість реалізованої продукції: Дебет 791 Кредит 90, 91	2050	(133,7)
Списано на фінрезультат інші операційні витрати: Дебет 791 Кредит 96	2180	-
Нараховано податок на прибуток за звітний період: Дебет 791 Кредит 98	2300	21,3
Визначено чистий прибуток після оподаткування: Дебет 791 Кредит 441	2350	97,0

Звіт про фінансові результати, відомий як форма № 2-м, розпочинається з вказівки чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг. Це означає, що враховується сума доходу, не включаючи непрямі податки. У решті формування фінансового результату підприємства за звітний період майже не змінився.

Для отримання більш детальної інформації про порядок формування показників Звіту про фінансові результати, можна розглянути таблицю 2.15. В ній наведено відповідну методику та послідовність розрахунку цих показників.

Таблиця 2.15

Формування показників форми № 2-м Звіту про фінансові результати

Найменування статті	Код рядка	Примітки по заповненню
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Кредитовий оборот 70 «Доходи від реалізації» Дебет 70 «Доходи від реалізації» Кредит 79 «Фінансові результати»
Інші операційні доходи	2120	Кредитовий оборот 70 «Доходи від реалізації» (відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)) Дебет 70 «Доходи від реалізації» Кредит 79 «Фінансові результати»
Інші доходи	2240	Кредитовий оборот 71 «Інші доходи» Дебет 71 «Інші доходи» Кредит 79 «Фінансові результати»
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	Підсумок розраховується за формулою наведеною, в назві статті
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Дебетовий оборот 90 «Собівартість реалізації» Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 90 «Собівартість реалізації»
Інші операційні витрати	2180	Дебетовий оборот 96 «Інші витрати» (адміністративні витрати, витрати на збут, а також собівартість реалізованих оборотних активів) Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 96 «Інші витрати»
Інші витрати	2270	Дебетовий оборот 96 «Інші витрати» (витрати на сплату відсотків та інші витрати підприємства; втрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій; втрати від неопераційних курсових різниць тощо) Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 96 «Інші витрати»
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	Підсумок розраховується за формулою, наведеною в назві статті
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	Відображається різниця між чистими доходами та витратами підприємства
Податок на прибуток	2300	Дебетовий оборот 96 «Інші витрати» (сума податку на прибуток за звітний період) Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 98 «Інші витрати»
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	Дебет 79 «Фінансові результати» Кредит 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)»

Отже, відображення фінансових показників підприємство в різних звітах має різний характер: Баланс вказує на володіння активами і джерелами

заборгованості, тоді як Звіт про фінансові результати показує дохідну та видаткову частини, а також фінансовий результат (прибуток або збиток) безпосередньо підприємство.

2.4. Напрямки вдосконалення формування показників фінансової звітності малого підприємства

Вдосконалення облікових підходів у формуванні показників фінансової звітності малого підприємства є важливою задачею, особливо в контексті глобалізації економічних процесів і світової економіки загалом. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання є необхідною в умовах зростаючої взаємозалежності та взаємодії економічних систем у всьому світі.

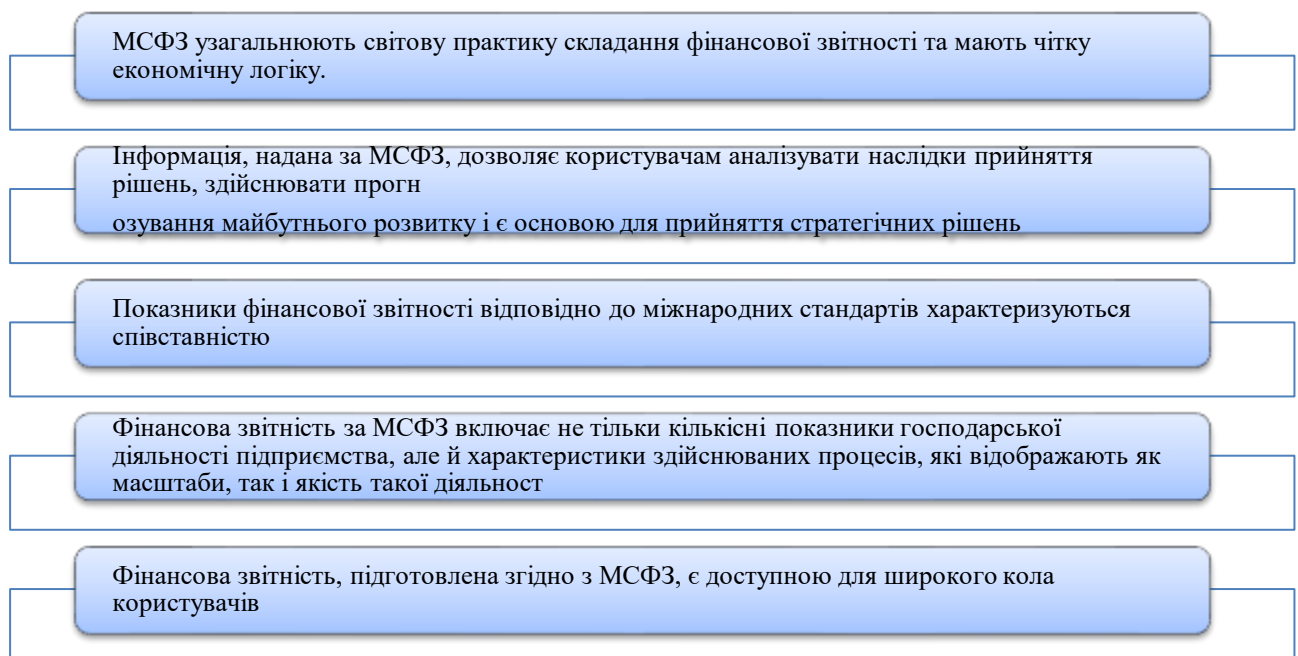

Рис.2.10 Основні прерогативи МСФЗ

Головною метою гармонізації бухгалтерського обліку є впровадження нормативно-правової бази, яка відповідає вимогам законодавства ЄС і стандартам МСФЗ. МСФЗ представляє собою систему обліку та фінансової звітності, яка надає принципи і правила для складання фінансових звітів. Вона виникла внаслідок посилення процесів економічної інтеграції країн і має на

меті зблизити методологію обліку та звітності в різних країнах світу. Ця система постійно вдосконалюється, щоб враховувати зміни в економічному середовищі та вимоги міжнародного бізнесу.

МСФЗ сприяють підвищенню прозорості та зрозумілості інформації, що розкриває діяльність суб'єктів господарювання. Вони створюють надійну основу для обліку доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, а також об'єктивного відображення фінансових ризиків, що існують у звітувальних суб'єктах. Крім того, МСФЗ дозволяють порівнювати результати діяльності різних суб'єктів з метою адекватної оцінки їхнього потенціалу та прийняття належних управлінських рішень.

Адаптація звітності вітчизняних підприємств до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) може мати декілька переваг і позитивних наслідків. Деякі з них включають:

1. Прозорість і зрозумілість інформації: МСФЗ встановлюють чіткі правила та принципи ведення фінансової звітності. Адаптація до цих стандартів допоможе підприємствам представляти свою фінансову інформацію більш зрозуміло і послідовно, що полегшить її аналіз та порівняння з фінансовою звітністю інших підприємств.

2. Підвищення довіри до фінансової звітності: МСФЗ є широко визнаними та використовуються в багатьох країнах світу. Адаптація до цих стандартів дозволяє підприємствам показувати свою звітність відповідно до міжнародних норм і вимог, що сприяє підвищенню довіри інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

3. Зменшення ризиків для інвесторів і кредиторів: Адаптація до МСФЗ дозволяє стандартизувати фінансову звітність, що полегшує порівняння різних підприємств та забезпечує більшу достовірність інформації. Це допомагає інвесторам та кредиторам приймати краще обґрунтовані рішення про виділення ресурсів та ризику.

4. Поглиблення міжнародної кооперації: МСФЗ є загальноприйнятими стандартами у багатьох країнах світу. Адаптація до цих стандартів сприяє

зближенню бухгалтерських практик та поліпшенню зрозумілості та порівнянності фінансової інформації між різними країнами. Це сприяє поглибленню міжнародної кооперації в галузі бухгалтерського обліку та обміну досвідом.

5. Зменшення витрат на розроблення власних стандартів: Адаптація до МСФЗ дозволяє підприємствам використовувати встановлені міжнародні стандарти замість розроблення власних. Це може зменшити витрати на розроблення, оновлення та підтримку власних стандартів бухгалтерського обліку.

Враховуючи ці переваги, адаптація звітності до МСФЗ може бути корисною для підприємств, особливо для тих, які прагнуть покращити прозорість, доступність та порівнянність своєї фінансової інформації на міжнародному рівні.

Висновки до 2 розділу

РОЗДІЛ 3 ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ.

3.1. Ключові завдання та інформаційні джерела для оцінки фінансових результатів підприємства.

Основною метою аналізу фінансових результатів є оцінка їх повноти, якості та відповідності стратегічним цілям підприємства. Важливо визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси, а також вивчити динаміку фінансових показників, таких як прибуток і рентабельність, протягом певного періоду. Аналіз також включає вивчення впливу різних внутрішніх і зовнішніх факторів, таких як зміни на ринку, макроекономічні умови, управлінські рішення та інші аспекти, що можуть спричиняти коливання фінансових результатів. Це дозволяє сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності фінансового управління та оптимізації діяльності підприємства в майбутньому.

Основні завдання аналізу фінансових результатів підприємства

Аналіз фінансових результатів є важливою частиною управління підприємством. Основними завданнями цього аналізу є:

1. Оцінка динаміки фінансових показників:
 - Аналіз змін доходів, витрат і прибутків/збитків за певний період.
 - Визначення причин зростання або зниження показників.
2. Оцінка рентабельності:
 - Аналіз ефективності використання капіталу, активів і оборотних коштів.
 - Розрахунок рентабельності реалізації, капіталу, активів.
3. Аналіз структури доходів і витрат:
 - Визначення частки основної діяльності та інших джерел доходів у загальній виручці.
 - Оцінка змін у структурі витрат, таких як собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут.
4. Виявлення факторів впливу:

- Визначення зовнішніх (економічна ситуація, конкуренція) і внутрішніх (ефективність управління, структура виробництва) факторів, які впливають на фінансові результати.

5. Прогнозування:

- Оцінка можливих змін у фінансових результатах у майбутньому.
- Розробка заходів для підвищення прибутковості.

6. Оцінка ризиків:

- Виявлення зон ризику, пов'язаних із нестабільністю доходів або збільшенням витрат.
- Розробка заходів для мінімізації фінансових ризиків.

Фінансові результати можуть бути оцінені в аналітичних дослідженнях і піддані факторній діагностиці за умови, що вони відповідають вимогам НП (С) БО. Одним із основних критеріїв їх визнання є здатність впливати на майбутні економічні вигоди від господарських операцій, що може призвести до їх збільшення або зменшення. Важливою умовою є також точність та достовірність оцінки таких результатів, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо подальшої фінансової стратегії підприємства та оцінки ефективності його діяльності.

Один із важливих аспектів аналізу абсолютних показників фінансового результату полягає в оцінці якості прибутку (або збитку), що дозволяє отримати більш детальну картину фінансової стабільності та ефективності підприємства. Висока якість прибутку виявляється через стабільність впливу різноманітних факторів на його формування, а також стійке зростання фінансових результатів. Таке зростання зазвичай супроводжується значною часткою валового прибутку в загальній сумі прибутку від основної діяльності, що свідчить про ефективність виробничих та операційних процесів підприємства. Крім того, висока якість прибутку забезпечується дотриманням вимог законодавства, що регулює прибутковість, а також наявністю стабільних і надійних партнерських відносин, що дозволяє зменшити фінансові ризики та підвищити рівень довіри з боку інвесторів і контрагентів.

Низька якість прибутку, навпаки, часто є наслідком впливу негативних факторів, таких як нестабільні або непередбачувані джерела доходу, погіршення результатів виробничо-фінансової діяльності або значні фінансові втрати. До того ж низька якість прибутку може свідчити про проблеми з дотриманням нормативно-правових вимог у процесах формування та розподілу прибутку, що може призвести до юридичних санкцій або порушень у взаємодії з державними органами. В таких випадках компанія може стикатися з проблемами у встановленні довіри з боку партнерів та інвесторів, а також з труднощами в залученні додаткових фінансових ресурсів для розвитку.

На рисунку 3.1 представлена схематична модель загального аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Ця модель демонструє ключові етапи та компоненти аналізу, які допомагають оцінити ефективність фінансової діяльності організації. Вона охоплює різні аспекти, такі як аналіз прибутку і збитків, вивчення впливу внутрішніх і зовнішніх факторів, оцінка рентабельності та ліквідності підприємства, а також факторну діагностику, що дозволяє визначити основні причини змін у фінансових результатах.

Важливим аспектом аналізу є забезпечення порівнянності показників у динаміці, що вимагає врахування інфляційних процесів, змін в обліковій політиці, а також змін у обсязі та структурі акціонерної діяльності підприємства. Для коректного аналізу необхідно застосовувати методи, які дозволяють адаптувати фінансові результати до реальних умов, з урахуванням економічних змін та політичних факторів.

Особливу увагу слід приділяти порівнянню впливу різних факторів на фінансові результати, зокрема таких, як виробничі можливості, управлінські рішення та ефективність збутової діяльності. Це дозволяє оцінити, наскільки зміни в організації виробничих процесів, стратегії управління або маркетингових підходах можуть впливати на кінцеві фінансові показники, а також передбачити наслідки цих змін для подальшого розвитку підприємства.

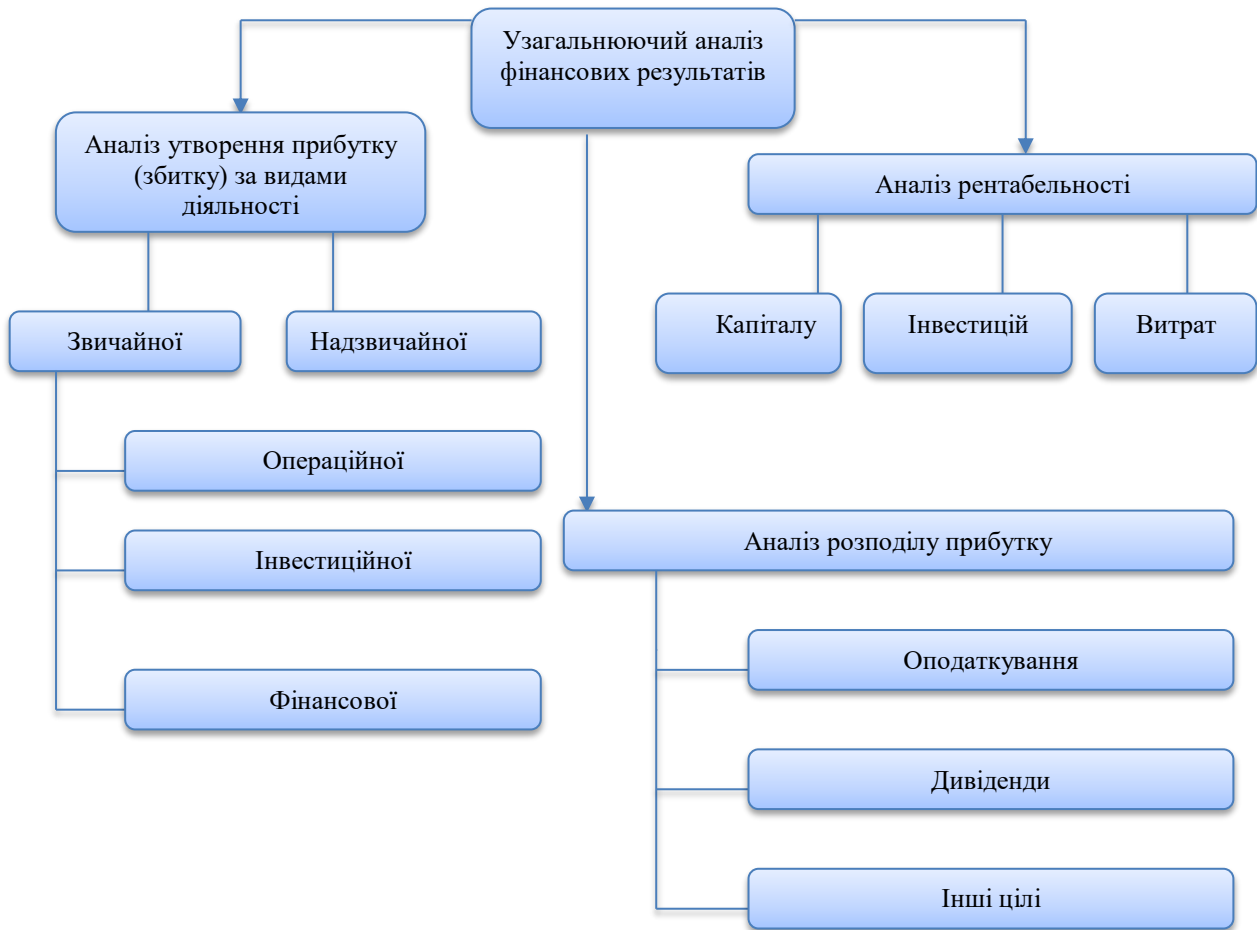

Рис.3.1 Загальна модель аналізу фінансових результатів

3.2 Оцінка фінансових результатів діяльності

Для досягнення стабільного і позитивного фінансового результату необхідно здійснювати цілеспрямоване управління прибутковістю, яке враховує вплив усіх зовнішніх і внутрішніх чинників на процеси виробництва та реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Таблиця 3.1

Динаміка доходів підприємства

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34204,9	15539,4	9689,5	-18665,5	-5849,9	0,45	0,62
2	Інші доходи	13,6	40,6	184,2	27	143,6	2,99	4,54
	Разом доходи	34218,5	15580	9873,7	-18638,5	-5706,3	0,46	0,63

На основі аналізу представлених даних за 2021–2023 роки виділяються такі ключові аспекти:

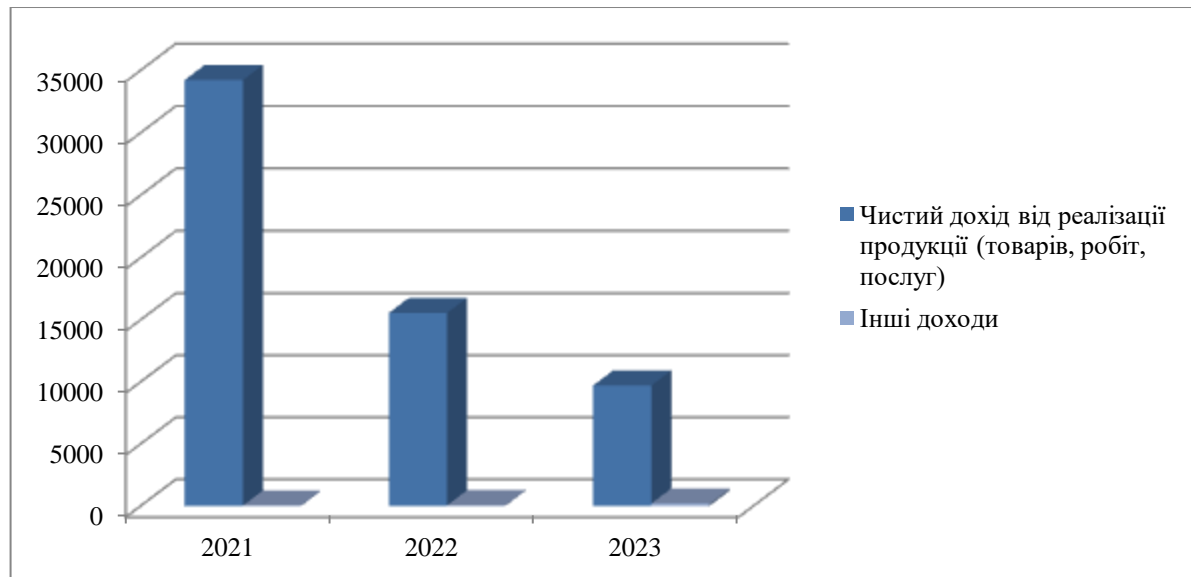

Рис.3.2. Динаміка доходів підприємства

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році становив 34 204,9, але в наступні роки спостерігається суттєве падіння:

- У 2022 році — 15 539,4, що на 54,6% менше, ніж у попередньому році.
- У 2023 році — 9 689,5, що свідчить про подальше скорочення на 37,6% відносно 2022 року та 71,7% відносно 2021 року.

Таке значне зниження вказує на кризову ситуацію в основній діяльності підприємства, що може бути пов'язане з падінням попиту, економічною нестабільністю або внутрішніми проблемами компанії.

- У 2021 році інші доходи становили 13,6, але в наступні роки значно зросли:

- У 2022 році — до 40,6 (зростання у 3 рази).
- У 2023 році — до 184,2 (збільшення у 4,5 рази порівняно з 2022 роком і у 13,5 рази порівняно з 2021 роком).

Це свідчить про активне використання нових можливостей для отримання доходів або реалізацію активів, які раніше не приносили прибутку.

- Основна діяльність (реалізація продукції) демонструє значне падіння доходів, що вказує на необхідність швидких змін у стратегії бізнесу.

- Інші доходи показують динамічне зростання, що може бути тимчасовим компенсатором, але не здатне повністю замінити втрати від основної діяльності.

Таблиця 3.2.

Динаміка витрат підприємства

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	28715,2	13390,6	8558,1	-15324,6	-4832,5	0,466	0,639
2	Інші витрати	2176,2	1448,40	1400,4	-727,8	-48	0,666	0,967
3	Податок на прибуток	598,9	118,1		-480,8	-118,1	0,197	
	Разом витрати	2728,2	622,9	-84,8	-2105,3	-707,7	0,228	

Аналіз наданих даних за 2021–2023 роки дає змогу виділити кілька важливих моментів, які характеризують витратну частину діяльності компанії:

У 2021 році собівартість реалізованої продукції становила 28 715,2, що є найбільшим показником за аналізований період.

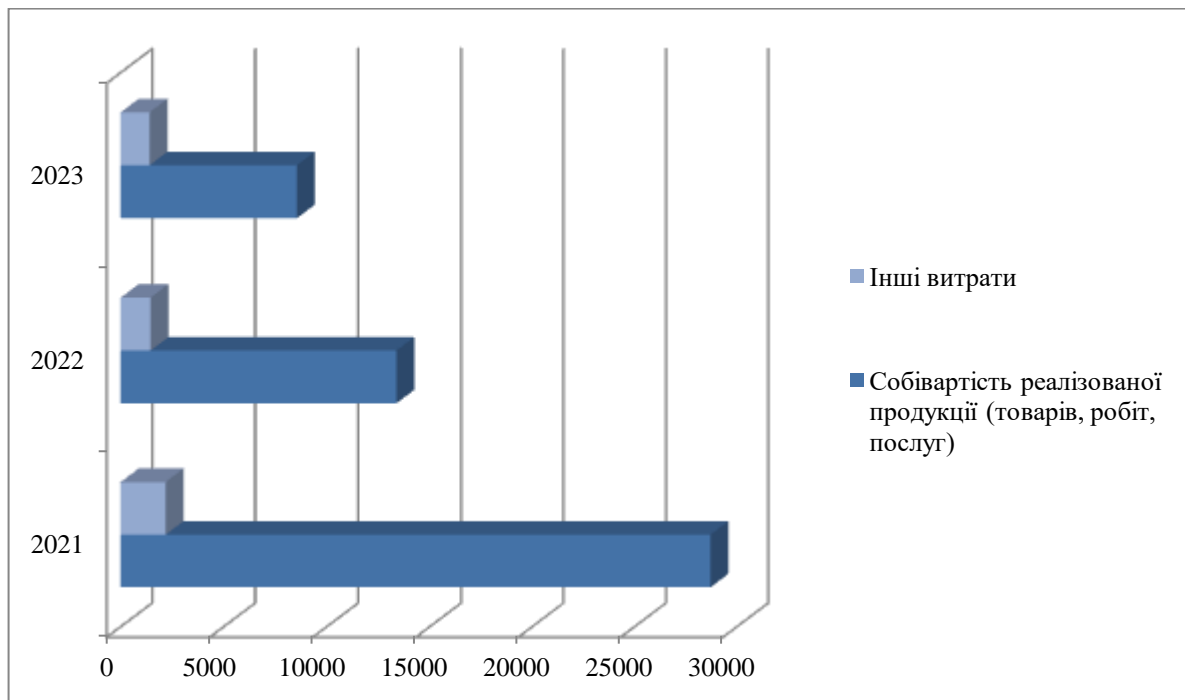

Рис.3.3 Динаміка витрат підприємства

- У 2022 році вона скоротилася до 13 390,6, що на 53,4% менше, ніж у

2021 році.

- У 2023 році відбулося подальше зниження до 8 558,1, що на 36,1% нижче, ніж у 2022 році, та на 70,2% нижче, ніж у 2021 році.

Таке скорочення собівартості, ймовірно, пов'язане зі зменшенням обсягів виробництва або реалізації продукції, а також із можливими оптимізаціями витрат.

- У 2021 році інші витрати становили 2 176,2.

- У 2022 році знизилися до 1 448,4 (зменшення на 33,4%).

- У 2023 році — 1 400,4, що на 3,3% менше, ніж у 2022 році.

Ця динаміка може свідчити про послідовне скорочення непрямих витрат або про перехід до більш економного ведення діяльності.

- У 2021 році компанія сплатила 598,9 податку на прибуток.

- У 2022 році ця сума скоротилася до 118,1 (зменшення на 80,3%).

- У 2023 році податок на прибуток не нараховувався, що може вказувати на збиткову діяльність або використання податкових пільг.

- У 2021 році загальні витрати склали 2 728,2, що є позитивним значенням.

- У 2022 році вони скоротилися до 622,9 (зменшення на 77,2%).

- У 2023 році витрати стали від'ємними — -84,8, що може вказувати на перевищення доходів над витратами або коригування фінансової звітності.

Скорочення собівартості та інших витрат є позитивною тенденцією, якщо це стало результатом оптимізації процесів, а не зменшення обсягів діяльності.

- Відсутність податку на прибуток у 2023 році свідчить про фінансові труднощі або про відсутність прибутку.

- Від'ємне значення загальних витрат у 2023 році є незвичайним і вимагає детального аналізу для розуміння, чи це наслідок змін у фінансовій політиці компанії, чи результат інших факторів.

Таблиця 3.3.

Динаміка формування фінансових результатів

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Доходи	34218,5	15580	9873,7	-18638,5	-5706,3	0,46	0,63
2	Витрати	2728,2	622,9	-84,8	-2105,3	-707,7	0,228	
3	Фінансовий результат до оподаткування	3327,1	741	-84,8	-2586,1	-825,8	0,223	

- У 2021 році підприємство отримало 3 327,1 прибутку до оподаткування, що демонструє високий рівень фінансової ефективності.

- У 2022 році цей показник знизився до 741, що на 77,7% менше, ніж у 2021 році.

- У 2023 році фінансовий результат став від'ємним (-84,8), що свідчить про збитковість підприємства у цьому році.

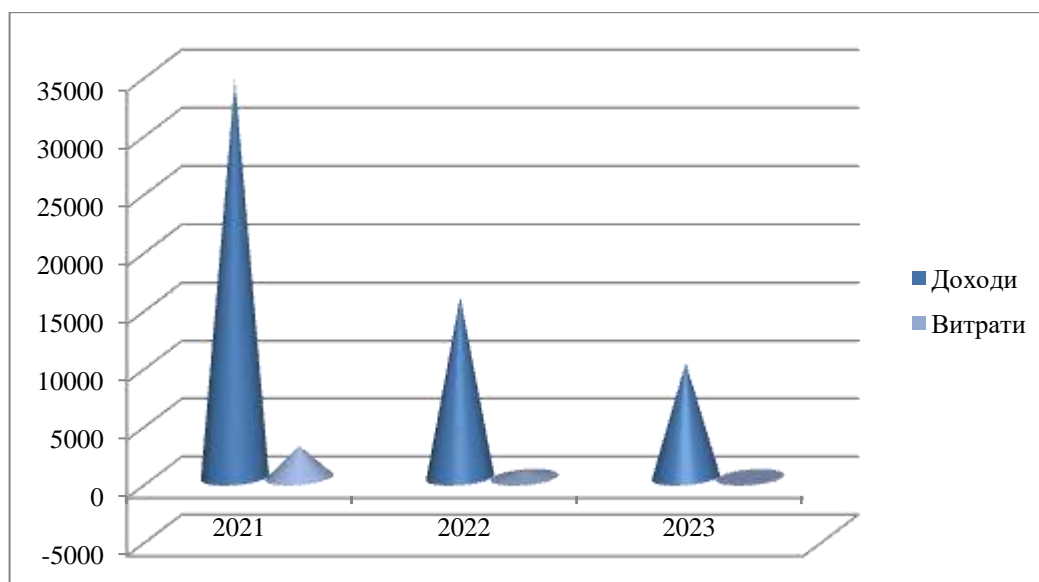

Рис.3.4. Порівняння доходів та витрат

Це свідчить про критичне погіршення фінансового стану компанії, можливо через недостатність доходів для покриття витрат або інші проблеми.

- Доходи та фінансовий результат демонструють стійке зниження протягом трьох років, що вказує на систематичне погіршення фінансової стабільності підприємства.

- Незважаючи на суттєве скорочення витрат, це не дозволило забезпечити позитивний фінансовий результат у 2023 році.

- Від'ємні значення витрат і фінансового результату в 2023 році свідчать про потребу в глибокому аналізі причин збитковості.

Таблиця 3.4.

Динаміка формування чистого прибутку

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34204,9	15539,4	9689,5	-18665,5	-5849,9	0,454	0,624
2	Інші доходи	13,6	40,6	184,2	27	143,6	2,985	4,537
3	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	28715,2	13390,6	8558,1	-15324,6	-4832,5	0,466	0,639
4	Інші витрати	2176,2	1448,40	1400,4	-727,8	-48	0,666	0,967
5	Фінансовий результат до оподаткування	3327,1	741	-84,8	-2586,1	-825,8	0,223	
6	Податок на прибуток	598,9	118,1		-480,8	-118,1	0,197	
7	Чистий прибуток (збиток)	2728,2	622,9	-84,8	-2105,3	-707,7	0,228	

У 2021 році чистий прибуток становив 2 728,2, але за наступні роки зменшився:

- У 2022 році — до 622,9 (зниження на 77,2%).
- У 2023 році зафіксовано збиток у -84,8, що вказує на кризову ситуацію.
- Основна діяльність демонструє стійкий спад як за доходами, так і за прибутковістю.

- Зростання інших доходів є позитивним, але воно не компенсує втрати від основної діяльності.

- Витрати поступово скорочуються, але це не забезпечує фінансову стабільність через стрімке падіння доходів.

Таблиця 3.5.

Динаміка рентабельності підприємства

	Показник	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
1	Чистий прибуток (збиток)	2728,2	622,9	-84,8	-2105,3	-707,7	0,23	-0,14
2	Середня вартість капіталу	5166,1	3655,5	4294,2	-1510,6	638,7	0,71	1,17
3	Середня вартість оборотного капіталу	4810,7	3408,1	4070,7	-1402,6	662,6	0,71	1,19
4	Середня вартість основного капіталу	355,4	247,4	223,5	-108	-23,9	0,70	0,90
5	Виручка від реалізації	34204,9	15539,4	9689,5	-18665,5	-5849,9	0,45	0,62
	Рентабельність в % до:							
6	Основного капіталу	767,64	251,78	-37,94	-515,86	-289,72	0,33	-0,15
7	Оборотного капіталу	56,711	18,277	-2,083	-38,434	-20,36	0,32	-0,11
8	Загального капіталу	52,81	17,04	-1,97	-35,77	-19,01	0,32	-0,12
9	реалізації	7,98	4,01	-0,88	-3,97	-4,89	0,50	-0,22

Аналіз фінансових показників за 2021–2023 роки дозволяє виділити ключові тенденції щодо рентабельності, структури капіталу та ефективності використання ресурсів підприємства:

Рентабельність до основного капіталу у 2021 році становила 767,64%, що свідчить про високий рівень ефективності.

- У 2022 році знизилася до 251,78% (-67,2%).

- У 2023 році стала від'ємною (-37,94%), що свідчить про збитковість і неефективність використання основного капіталу.

Рентабельність до оборотного капіталу у 2021 році — 56,711%, у 2022 році — 18,277% (-67,8%), у 2023 році — -2,083%.

Різне погіршення свідчить про неефективність управління оборотними активами.

Рентабельність до загального капіталу у 2021 році — 52,81%, у 2022 році — 17,04% (-67,7%), у 2023 році — -1,97%.

Рентабельність до виручки від реалізації у 2021 році — 7,98%, у 2022 році — 4,01% (-49,7%), у 2023 році — -0,88%.

Негативне значення рентабельності реалізації вказує на збиткову діяльність підприємства у 2023 році.

- Рентабельність за всіма напрямками значно погіршилася, досягнувши від'ємних значень у 2023 році. Це свідчить про неефективне використання капіталу та ресурсів.

- Зниження виручки від реалізації та основного капіталу свідчить про кризу у виробничій діяльності, яка може бути спричинена як зовнішніми, так і внутрішніми факторами.

- Позитивні зміни у вартості оборотного капіталу та загального капіталу у 2023 році не змогли забезпечити прибутковість підприємства.

3.3. Шляхи покращення фінансового стану підприємства

Ще одним важливим напрямком покращення фінансово-економічної діяльності підприємства є оптимізація обсягів дебіторської заборгованості та її рефінансування. Неправильне управління дебіторською заборгованістю може призвести до фінансових труднощів і значних втрат, тому важливо своєчасно та ефективно контролювати цей процес. Для цього необхідно ретельно вибирати найбільш оптимальні строки платежів та форми розрахунків зі споживачами, що дозволить знизити рівень непогашених боргів.

Серед основних стратегій оптимізації є визначення доцільних строків платежів, які б відповідали фінансовим можливостям підприємства, а також не створювали додаткових фінансових навантажень. Вибір форм розрахунків, таких як попередня оплата, з відстрочкою платежу або оплата за фактом відвантаження продукції, також відіграє важливу роль. Попередня оплата забезпечує підприємству певний рівень готівки для подальших операцій, знижуючи ризики, пов'язані з можливими затримками платежів. З іншого боку, розрахунки з відстрочкою платежу дають клієнтам більше часу для виконання зобов'язань, але можуть призвести до збільшення дебіторської заборгованості, якщо не контролювати цей процес.

Для ефективної оптимізації також важливо враховувати не лише строки

та форми розрахунків, а й рівень ризику, пов'язаний з конкретними споживачами. Встановлення лімітів кредитування, детальний моніторинг платежів та розробка системи заохочень для клієнтів, які здійснюють оплату своєчасно, можуть стати важливими інструментами для мінімізації дебіторської заборгованості і покращення фінансового стану підприємства.

Незважаючи на значні обсяги дебіторської заборгованості, надання відстрочки платежу споживачам може бути доцільним, оскільки це сприяє збільшенню обсягів реалізації та, відповідно, прибутку, особливо в умовах високої конкуренції. Відстрочка платежу може стати ефективним інструментом стимулювання збуту продукції, дозволяючи залучити більше клієнтів, які можуть не мати достатніх фінансових можливостей для негайної оплати. Це дає підприємству конкурентну перевагу, оскільки воно надає споживачам вигідніші умови співпраці, що, в свою чергу, може призвести до збільшення обсягів продажу.

Однак таке рішення також має свої ризики. Одним із них є ймовірність виникнення додаткових витрат, пов'язаних із залученням короткострокових банківських кредитів для покриття дебіторської заборгованості. Якщо обсяги заборгованості значні, підприємству може бути необхідно позичати кошти для забезпечення ліквідності та виконання своїх поточних зобов'язань. Це може призвести до збільшення витрат на обслуговування боргів, що в свою чергу знижує загальну рентабельність. Тому важливо ретельно контролювати рівень дебіторської заборгованості та проводити аналіз ефективності відстрочок платежу, враховуючи всі можливі фінансові наслідки.

Основними формами рефінансування дебіторської заборгованості є факторинг, облік векселів та форфейтинг.

Факторинг передбачає продаж дебіторської заборгованості фінансовим установам, що дає підприємству змогу отримати кошти швидше, а облік векселів дозволяє використовувати їх як заставу для залучення фінансування.

Форфейтинг, у свою чергу, включає в себе продаж довгострокової дебіторської заборгованості, що може бути корисним для підприємств, які

здійснюють експортну діяльність.

Крім того, до заходів рефінансування дебіторської заборгованості відноситься комплекс процедур примусового стягнення заборгованості, що може включати позови до господарського суду для забезпечення виконання фінансових зобов'язань. Такий підхід може бути необхідним, якщо інші методи не дають результату, але він також може бути довготривалим та витратним процесом.

Однак важливо зазначити, що немає універсального підходу до збільшення обсягів реалізації, і вибір методів рефінансування залежить від специфіки діяльності підприємства. Кожне підприємство повинно враховувати свої особливості, фінансові можливості, а також обрану стратегію маркетингу, щоб визначити найбільш ефективні заходи для управління дебіторською заборгованістю та забезпечення належного фінансового результату.

Факторинг — це фінансова операція, при якій підприємство-продавець передає право на отримання платежів за своїми платіжними документами (наприклад, рахунками-фактурами) банку або спеціалізованій факторинговій компанії. В результаті цієї операції підприємство отримує негайну оплату за боргами клієнтів, що дозволяє покращити його ліквідність. Банк або факторингова компанія бере на себе ризик неплатежу і здійснює збір заборгованості. За таку послугу банк стягує з підприємства-продавця комісію, яка зазвичай обчислюється як відсоток від суми переданої заборгованості. Цей відсоток може варіюватися залежно від умов угоди та рівня ризику, пов'язаного з дебіторською заборгованістю.

Факторингова операція дозволяє підприємству-продавцю швидко рефінансувати частину дебіторської заборгованості, пов'язану з наданим покупцю кредитом, шляхом передачі прав на отримання платежу банку або факторинговій компанії. Така операція дає можливість отримати кошти в короткі строки, покращуючи ліквідність підприємства без необхідності чекати на сплату від покупця. Це особливо корисно в умовах високої конкуренції та потреби в оперативному фінансуванні.

Облік векселів є ще однією фінансовою операцією, яка передбачає продаж векселів, виданих покупцями, банку або іншому фінансовому інституту. При цьому ціна, за якою векселі продаються, встановлюється на основі кількох факторів: номінальної вартості векселя, строку погашення та облікової вексельної ставки. Ця операція дозволяє підприємству отримати необхідні кошти до настання строку погашення векселів, що також сприяє поліпшенню його фінансового становища.

Форфейтинг — це фінансова операція, яка полягає в купівлі банком або фінансовою установою довгострокових зобов'язань, таких як переказні векселі, що виписуються на основі товарного кредиту, за певну комісію. Зазвичай форфейтинг використовується в міжнародній торгівлі для фінансування експорту товарів, коли постачальник надає покупцю кредит, а потім передає право на отримання платежу банку. У результаті форфейтування заборгованість покупця по товарному кредиту перетворюється на фінансову заборгованість на користь банку або фінансової установи.

Це дає можливість експортеру отримати негайну оплату за свою продукцію без ризику неплатежу, оскільки банк бере на себе ризик непогашення заборгованості з боку покупця. Для банку ця операція є вигідною, оскільки він отримує винагороду у вигляді комісії за надання такої фінансової послуги.

ВИСНОВОК

У магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення науково-прикладної проблеми, яке полягає в удосконаленні та розвитку теорії і методології обліку фінансових результатів основної діяльності підприємств, а також у покращенні організаційно-практичних засад цього процесу. В результаті проведеного дослідження були сформульовані конкретні висновки, що стосуються оптимізації підходів до обліку та аналізу фінансових результатів, а також розроблені рекомендації для покращення ефективності внутрішнього контролю та забезпечення достовірності фінансової звітності. Окремо підкреслено необхідність адаптації облікових методів до сучасних умов господарювання, що дозволяє підприємствам приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

1. Нормативно-правове регулювання обліку фінансових результатів в Україні здійснюється через систему органів державного регулювання, що складається з п'яти рівнів нормативних документів. Основними нормативними актами, які визначають правила обліку фінансових результатів, є Податковий, Цивільний та Господарський кодекси України, що забезпечують правову основу для ведення обліку та фінансової звітності. Крім того, важливими є Положення (стандарты) бухгалтерського обліку (П(С)БО), які регулюють специфічні питання обліку фінансових результатів, а також Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО), що встановлюють міжнародні вимоги та практики для коректного відображення фінансових результатів. Всі ці нормативно-правові акти сприяють забезпеченню прозорості, достовірності та відповідності облікових процесів вимогам як національного, так і міжнародного рівня.

2. Проведено детальний аналіз основних економічних показників, що відображають стан активів, джерела їх формування, ліквідність, фінансову стійкість та ділову активність ПрАТ «Домінік» за період 2021-2023 років. Згідно з результатами дослідження, фінансовий стан підприємства в цілому

залишається стійким, зберігається значний запас фінансової міцності, що свідчить про здатність компанії витримувати економічні коливання та забезпечувати своє фінансове здоров'я. Високий рівень ліквідності підприємства вказує на його здатність ефективно виконувати короткострокові зобов'язання.

3. Рахунок 79 «Фінансові результати» служить для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства. Цей рахунок дозволяє систематизувати доходи і витрати підприємства, а також визначити чистий фінансовий результат (прибуток або збиток) за звітний період.

За кредитом рахунка 79 відображаються суми, що виникають при закритті рахунків обліку доходів, які включають всі отримані доходи підприємства за певний період. Це можуть бути доходи від реалізації продукції, надання послуг, отримання відсотків, дивідендів тощо.

За дебетом цього рахунка відображаються суми, що виникають при закритті рахунків обліку витрат, що включають витрати на виробництво, адміністративні витрати, витрати на збут і фінансові витрати. Також на дебет рахунка 79 списується нарахований податок на прибуток, що підлягає сплаті відповідно до податкового законодавства.

Після закриття всіх рахунків доходів і витрат, сальдо рахунка 79 переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)», що дозволяє відобразити чистий фінансовий результат підприємства за звітний період. Це сальдо потрапляє до бухгалтерського балансу і впливає на чисту вартість активів підприємства. Якщо підприємство отримало прибуток, він відображається як додатковий капітал у власному капіталі, а якщо був зафіксований збиток — як непокріті збитки.

4. Необхідність застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) полягає в тому, що вони забезпечують єдиний підхід до оцінки та трактування фінансового стану та результатів діяльності підприємств, що, в свою чергу, сприяє прозорості та порівнянності фінансових звітів

підприємств на міжнародному рівні. Використання МСФЗ дозволяє знижувати інформаційну асиметрію між підприємствами та їхніми інвесторами, надаючи чітке та зрозуміле уявлення про фінансові результати та позицію компанії. Це, в свою чергу, відкриває можливості для залучення нових інвесторів, оскільки вони можуть бути впевнені у достовірності та точності фінансової інформації, на основі якої вони приймають рішення про інвестування.

Крім того, запровадження МСФЗ сприяє інтеграції національної економіки в глобальний ринок капіталу, забезпечуючи гармонізацію облікових стандартів з міжнародними вимогами, що є важливим для підвищення конкурентоспроможності українських підприємств на світовому ринку. Тому дослідження проблем та шляхів впровадження МСФЗ, а також удосконалення облікової практики відповідно до цих стандартів, повинні стати пріоритетними напрямками для державних органів, науковців, професійних громадських організацій і практикуючих бухгалтерів.